

Uredništvo in upravnništvo:
Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“

izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

Naročnina listu:

Celo leto 12 K
Pol leta 6 K
Četrť leta 3 K
Mesečno 1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6 redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 3.

Maribor, dne 10. januarja 1913.

Letnik V.

Dva značilna glasova.

Ko smo se odločili podati cenjenim čitateljem naslednja značilna glasova, ki tako klasično in lapidarno parafrazirata ves sedanji politični položaj in stavita razna stremjenja v pravo luč, se je v nas takoj rodila zavest, da bi znalo postati naše razmerje do državnega pravdnika zopet enkrat kočljivo. Zato bomo v svojem komentarju zelo malobesedni in prepuščamo čitateljem, da si vsakdo napravi svojo sodbo. Težko to ne bo, ker sta glasova že sama dovolj jasna.

Prvi citat, ki ga prinašamo, priobčujemo po „Grazer Volksblattu“ od dne 29. decembra. Vsebuje odlomek iz pogovora, ki ga je imel, kakor zatrjuje „Grazer Volksblatt“, njegov urednik z odličnim Albancem. Poslušajte, tiče se albanskih meja:

„Wir hoffen wieder, das Österreich und Italien bei der Grenzbestimmung unsere Interessen wahren werden. Denn unsere Interessen sind in diesem Falle auch ihre Interessen, da sie nicht zulassen können, daß der Balkan ein Slawenstaat werde.“

(„Upamo, da bosta Avstrija in Italija pri določitvi meja varovali naše interese. Kajti naši interesi so v tem slučaju tudi njuni interesi, ker ne moreta dopustiti, da bi postal Balkan slovanska država.“)

Ta Albanc je z občudovanja vredno prostodušnostjo razkril gonilne sile, ki so v zadnjih mesecih napravljalje iz balkanske krize svetovno. Čeprav smo vsi vedeli, zakaj se gre, vendar so ostale zgorajšnje besede neizgovorjene. Nekateri jih niso smeli zapisati, ker je bil takoj pri rokah varuh javnega miru s svojim: anathema; drugi jih v svoji politični premetenosti niso hoteli izreči, zato je moral priti šele Albanc, da jih je odkritosrčno izrekel.

Drugi citat je tudi albanskega izvora. Kakor poroča „Triester Zeitung“, je bila odposlana od Albancev v Kotoru na poslanike velevalisti brzojavka, ki se tako zaključuje:

„Von den Großmächten, denen die heilige Mission obliegt, Rächer und Schützer der unterdrückten Völker zu sein, erwarten wir Unparteilichkeit.

PODLISTEK.

Amerikanska justica.

V Ameriki je marsikaj takega, česar mi v starem svetu nikakor ne moremo razumeti. Med te, nam nepojmljive stvari spada tudi amerikanska justica, način, kakor v Ameriki dele pravico. To amerikansko pravico sta prav jasno predložila posebno dva kazenska procesa, ki sta se v zadnjem času vršila pred novojorško poroto. Prvi slučaj je znan tudi našim čitateljem: Neki policijski komisar je bil obdolžen, da je najel morilce, ki so usmrtili lastnika neke igralnice, ker bi bil ta utegnil spraviti na dan stvari, ki bi bile kompromitirale novojorško policijo. Policijskega komisarja so nekega dne prijeli, postavili pred poroto in obsojili na smrt.

V drugem zanimivem slučaju je bil radi korupcije obsojen v večletno težko ječo nek blagajnik novojorške občine.

S policijskim komisarjem vred so bili obsojeni na smrt tudi štirje od njega najeti morileci. In tu je zelo interesantno vprašanje, na kaki podlagi so bili ti ljudje obsojeni?

V procesu radi umora onega lastnika igralnice je bilo osem obtožencev obdolženih, da so izvršili naročen umor. Od teh so štirje priznavali, da so izvršili umor v družbi ostalih štirih in po nalogu komisarja; ostali štirje pa so zanimali vsako krivdo. Ker drugih prič ni bilo, je torej stala izjava štirih obtožencev proti štirim. Po amerikanskem kazenskem redu pa je obtoženec, ki nastopa kot priča proti soobtožencu, prost. V tem slučaju so torej bili štirje proti štirim in po pojmi, ki jih imamo mi o pravici, res ne vemo, čemu bi morali več verovati onim štirim, ki obtožujejo, nego onim štirim, ki tajijo?

Drugi slučaj ni nič manje zanimiv, nego prvi, a gotovo ravno tako — amerikanski. Neki bankir —

Gerechtigkeit und Schutz gegen die Raubgier aller jener, die weniger zivilisiert und weniger verdienstvoll sind als wir.“

Kdo si upa prečitati ta značilni glas, da mu ne bo zdrknil ironičen nasmeh preko ust. Mislimo, da nihče. Ni treba, da bi mislili na Poljake v Rusiji, na Poljake v Prusiji, Rusine, Slovake, Prekmurce, Hrvatce pod Cuvajem, koroške in štajerske vladajete, naše sodnijske in politične, sploh upravne razmere, — ampak zadostuje, če se spomnimo na naše šolstvo, na ustanovitev italijanske fakultete v Trstu in imamo že dovolj o „velevlasteh, ki so maščevalke in varuhinje podjarmljenih ljudstev.“ Ne maramo zgubljeni nadaljnjih besed, ker dajo že te pripombe dovolj tvarine za bridka premišljevanja.

Jugoslovani — narod druge vrste.

Čudna in skrivnostna so pota usode. Ko smo včeraj popoldne priredili članek „Dva značilna glasova“, še nismo slutili na najnovejši udarec vlade po Jugoslovanih. Kakor pa da bi usoda hotela podčrtati naše opazke o „velevlasteh, ki ščitijo podjarmljena ljudstva“, je nas danes presenetila in osupnila z vestjo, da je naša ljuba, za podjarmljena ljudstva tako vneto skrbeča vlada via facti ustanovila v Trstu laško pravno fakulteto, oziroma laško vseučilišče. „Slovenec“ priobčuje tozadevno naslednji telefonski poročilo:

Trst, dne 9. januarja: Včeraj so se na trgovinski šoli „Revoltella“ pričeli juridični kurzi z otvoritvenim predavanjem profesorja Giorgia Benussi o gradbenem pravu. Navzoči so bili mnogi laški poslušalci prava, ki so po končanem predavanju predavatelja burno aklamirali in vsklikali: „Živela laška univerza!“ Nato se je vršil obhod po mestu, na katerem so se pele nacionalne pesmi in vsklikalo „Živijo“ laški univerzi. — Stvar je bila do zadnjega hipa tako tajna, da italijanski listi niso ničesar o tem poročali, le listi iz „regna“ so na to namigavali.

Dunaj, dne 9. januarja: Oficijozno se zatrjuje, da otvoritev pravnih kurzov na „Revoltelli“ nima značaja kake novotarije, marveč da gre le za iz-

ruski žid — je bil obdolžen, da je ogoljufal svoje klijente za 5.000.000 in moža so vtaknili v zapor. Njemu pa je padlo v glavo, da je obdolžil kakor skrivca blagajnika mesta New-Yorka, ki da je povzročil njegov polom. Pri nas bi takemu goljufu poleg drugega napravili na vrat tudi še obtožbo radi zločina obrekovanja. Ne tako v Ameriki. Tam so na podlagi te obdolžitve vtaknili v zapor blagajnika in izpustili iz zapora goljufivega bankirja. Pri razpravi je faltni bankir nastopil kot priča proti mestnemu blagajniku, ki je bil res obsojen v večletno ječo, dočim se bankirju ni skrivil niti eden las. Čisto amerikanski, — kaj neda?

Tema slučajema podoben je tudi slučaj, ki se je dogodil pred 10 leti pred isto poroto. Neki morilec je obdolžil znanega odvetnika, da ga je najel za umor. Na podlagi te obdolžitve je bil odvetnik obsojen v — smrt, dočim je bil morilec prost. Odvetniku je gubernier sicer spremenil kazen v dosmrtno ječo, dočim ga je sedanji gubernier pomilostil, a pravi morilec je na svobodi.

Seveda poreče čitatelj: Pa kako so možne take obsodbe, saj vendar niso tu le državni pravdniki, sodniki, priče, ampak tudi porotniki. Saj so vendar porotniki, ki izrekajo sodbe.

Čitatelj utegne te vrste justice morda bolje razumeti, če mu povemo, da v Ameriki volijo tudi sodnike in državne pravdnike, kakor pri nas poslance in občinske zastopnike. Sodnik in državni pravdnik sta torej vedno strankarja, ki gledata, da svojim političnim nasprotnikom, oziroma nasprotni politični stranki, kjer le moreta — kako nakuhata.

V tem oziru imamo posebno lepe izglede tudi na bližnjem Hrvatskem, kjer sodniki tudi niso drugega, nego orodje v rokah mažarskih oligarhov. In kako ti vrše svojo moč, so pokazale obsodbe dr. Hinkoviča, dr. Lorkoviča, Stipe Radiča in še mnogih drugih. V Ameriki politični sodniki seveda niso nič boljši, nego v Evropi, k večjemu, da so še bolj brez pomislekov. Seveda poreče čitatelj, saj so tu poleg sodnikov in

popolnitev „Revoltelli“ pridruženih pravnih kurzov. To pa že zagadelj ni res, ker tu nikoli nobenih takih kurzov ni bilo. Iz krogov laških poslancev se trdi, da je vlada že lansko spomlad storila vse priprave za priključenje pravnih tečajev k „Revoltelli“, da tako sukesivno oživetvori laško univerzo v Trstu. To zadevo je pospešilo tudi obnovenje trozveze. In italijanski poslanci so res kljub temu zahtevali, da se ob enem od parlamenta zakonito reši laško vseučiliško vprašanje, toda so z izhodom, ki ga je našla vlada v sporazumu z njimi, popolnoma zadovoljni. Vlada je v to svrhu penzionirala neko starejšo učno moč in jo nadomestila z znanstveno močjo prve vrste. Poučeni krogi so popolnoma edini v tem, da se tu ne gre za nič manj kot za ustanovitev laške fakultete via fakti. Prvemu predavanju sledijo druga. Po zadnjih pogajanjih v budgetnem odseku je bilo jasno, da je vlada z Lahi za kulisami ta način rešitve zmešetarila. Zdaj stoje pred nami rezultati.

Kakor zasmeh vsake pravičnosti in politične morale se slišijo ta poročila. Maloštevilnim Italijanom, ki imajo že itak razne ugodnosti za svoje študije v Italiji, se da univerza, večkrat številnejšim Jugoslovanom pa s Cuvaji preko pleč. Že itak razcartanemu Italijanu se izpolni zadnja prešerno željo, Jugoslovane se pa potisne kar brezobzirno ob steno. Pa pustimo tožbe in zakletve. Ponavljali smo jih že dovoljkrat, a bilo je zaman. Zavejmo se svoje mlade, še neizžerpane moči in samozavestno čakajmo: vsi nasprotni trudi so brezplodni, nas se ne bo nikdar več stisnilo k tlom. Naj se veliki narodi le še nadalje o-mamljajo ob svoji moči, naj le mislijo, da je brutalna sila nad pravico, prišel bo že čas, ko se bodo streznili, ko bodo uvideli, da so ravnali krivično.

K zadevi sami bi pripomnili še to: Oficijozno se skuša, kakor poroča že „Slovenec“, predložiti vso zadevo kot skrajno nedolžno. Ravno tako kot vlada hitre tudi nemški listi in nemški politiki zatrjevati, da se ni zgodilo nič hudega, da se Italijanom ni nič ugodilo. Na vse mogoče načine se izgovarjajo vsi, ki so kaj pripomogli, da se je zadal Jugoslovanom tak udarec. Toda ne smemo se pustiti preslepiti. Neizpodbitno dejstvo ostane, da se je z Italijani za hrbtom in na račun Jugoslovanov sklenila kravja kupčija, in proti temu odločno protestiramo. Mi nikakor ne zavi-

državnega pravdnika tudi porotniki, brez katerih ne more biti nihče obsojen. To je sicer res, a ravno tako res je, da imamo s porotniki v procesih, ki imajo morebitno politično ozadje, tudi v Evropi precej žalostne skušnje.

Kar se tiče amerikanskih porotnikov, so res oni važen sestaven del kazenske justice, a ti ljudje so v resnici pravi, pomilovanja in usmiljenja vredni reveži — prave žrtve. Porotniška služba se smatra povsodi za zelo neprijeten posel. V Ameriki pa se zdi, da se smatra ta služba za nekaj zelo prijetnega. Ne morem si namreč drugače tolmačiti, kako bi bilo sicer možno spraviti skupaj za amerikansko poroto potrebnih 12 mož, ki morajo za to, da jih sprejmejo med porotnike, očividno — lagati.

Pomislite samo, kako se sestavlja porotniška klop. Tu kličejo pred sodnijo gotovo število državljanzov, ki jih izprašujejo sodnik, državni pravdnik in branitelj, enega po enem, da se prepričajo, če nimajo kakih predsodkov, ali v prilog ali proti obtožencu? Če je ta kandidat prijatelj, znanec ali sorodnik v 10. stopnji, ali če je imel le enkrat v življenju priliko, da je govoril z obtožencem, ga odpuščajo. Če ima kakoršnokoli mnenje o načinu kazenske procedure, o določbah kazenskega zakonika, ali glede smrtnih kazni, ga odpuščajo; če si je že ustvaril kako sodbo o krivdi ali nedolžnosti obtoženca, če pozna posameznosti zločina, če pozna vsebino obtožnice, ga pošljejo domov. Zdaj si pa predstavljajmo, kako je možno, da bi se v slučaju, ko gre za kak senzacijski proces, našel tudi le en sam novojorški meščan, ki ne bi že iz časopisov poznal vseh podrobnosti procesa. Saj so o tem listi pisali na dolgo in široko. Če vkljub temu najdemo 12 mož, ki so potrebni za sestavo porotne klopi, je dokaz, da so ti možje govorili neresnico zato, da so jih sprejeli za porotnike.

Človek bi zato mislil, da more imeti amerikanski porotnik posebno prijetno službo, na vsak način prijetnejšo, nego jo ima v Evropi, ker sicer ne bi se posluževal cele neresnice, samo da doseže to čast. A

damo Italijanom njihovih kulturnih pridobitev in jim iz celega srca privoščimo tudi vseučilišče, dopustiti samo ne smemo, da bi se z nami pometalo, da bi se z nami ravnalo kot z narodom druge vrste. Prepričani smo, da bodo naši poslanci vladi odločno in neizprosno povedali naše stališče.

Pismo iz Nemčije.

(Glas iz vrst centruma.)

Berolin, 8. jan.

Ob koncu leta je, kakor že znano, nagloma umrl najboljši nemški diplomat, državni tajnik Kiderlen-Wächter, učenec Bismarcka, mož, ki je po pravici zamogel do konca svojega življenja vprašati: Kaj so živeci? Vsled neke malenkosti je nastalo koncem pretečenega stoletja med njim in nemškim cesarjem nesoglasje, radi česar je moral dotlej v najvišji cesarski milosti stoječi mož svoja najboljša leta preživeti v tistem Bukareštu. Knez Bülow, ki je odbijal vsako samostojno moč, ni imel toliko poguma, da bi bil šel ponj; še le pod sedanjim državnim kancelarjem se je to zgodilo. In prav je bilo. V maročanskem vprašanju si ni mogel Kiderlen-Wächter priboriti nobenih lovorik, ozemlja pridobiti celo ne, ker se je Nemčija tolikokrat svečano temu odrekla. Če bi pa bila hotela Nemčija imeti kako vojno, bi pa bila lahko pridobila dežele, ki so ji bolj v bližini, kakor daljni Maroko, tako je rajni večkrat rekel. Danes morajo celo njegovi najlutejši nasprotniki pripoznati, da je on zasledoval velikopotezni načrt: napraviti od Tihega notri do Indijskega oceana veliko osrednjo nemško afrikanško državo. Kamerun in vzhodna Afrika se morata spojiti, zato pot do reke Kongo. Prve ozke dohode je dosegel, vkljub težkočam, ki mu jih je delal državni kolonialni urad. Poznejši čas bo pokazal, da so njegove dalekosežne načrte ovirali na malenkostni način birokratije.

V turško-italijanski in v balkanski vojski je Kiderlen zasledoval izborna politiko. Hvaležnost zahteva, da položimo na njegovo gomilo poseben venec: za vse želje za varstvo nemških katoliških misijonov je imel mnogo razuma in v nobeni uri mu nismo prišli neprimerno. Z vso vnemo se je zavzemal za nemške jezuite v Sambezijski, zabranil je, da jih ni nagloma izpodila portugalska jakobinska republika in se je krepko potegoval, da so še le tedaj odšli, ko so došli tje kak drugi nemški in avstrijski misijonarji. V Lizboni so takrat hitro razumeli, da se ni šaliti z Kiderlen-Wächterjem. Bog mu naj poplača, kar je storil za uboge misijonarje.

Neko časopisje noče pripoznati njegovega pomena, ker nekaterim posameznim listom ni bil dostopen, toda samo nekaterim posameznim. Ne glede na to, da se je vsakokrat rad razgovarjal z menoj o vseh podrobnostih tekočih vprašanj, se je tudi pokazal odkritosrčnega napram vsem žurnalistom centruma, ki sem mu jih jaz predstavil. Le napram drugim, o katerih je imel bridke izkušnje, se je izkazal za nedostopnega.

Njegov naslednik, dosedanji poslanik pl. Jagow v Rimu, je povsem druga narava, kakor rajni Kiderlen-Wächter; kot nepopisana pola še le mora pokazati, kaj da zna.

vendar začenjajo za amerikanškega porotnika križi in težave še le v onem trenutku, ko so ga posadili na mesto, da sodi. Od tega trenutka naprej je namreč porotnik v pravem pomenu besede jetnik, ki je popolnoma ločen od ostalega sveta in ki ne sme obče vati z nikomur, razen s svojimi nasprotniki.

Porotniki so pod nadzorstvom policijskega uradnika, ki jih spremlja povsodi. V onem trenutku, ko je amerikanški državljani postal porotnik, je jetnik skoraj tako, kakor obtoženec. Na svoj dom ne more več in veseliti se more k večjemu, če ima doma soprogo, ki bi se je rad — iznebil vsaj za nekaj časa. No, izvzemši svobode jim ne manjka ničesar. Hrano in stanovanje imajo v enem najboljših hotelov, a vedno v posebni sobi in pod nadzorstvom svojega cerbera — policijskega uradnika. Tako so torej v trinajstih. Ta trinajst je sicer nesrečno število, toda Amerikanci so moderni ljudje, ki se tudi tega števila, ki baje prinaša nesrečo, ne boje. Izven sodne dvorane je med to trinajstero glavna oseba seveda policijski uradnik. On ima skrbeti za to, da ostaja vsa družba skupaj, on jih vodi iz stanovanja na sodnijo in iz sodnije na stanovanje. Če prihaja vmes kak praznik, priredi ta voditelj tudi izlet v avtomobil-omnibusu, ki mora pa seveda imeti prostora za najmanj trinajst oseb. Po letu jih spremlja v kako morskopolišče, ali na kak sladoled, po zimi pa v gledališče, ali na koncert; a pri vsem tem je naloga policijskega uradnika, da on skrbi za to, da porotniki ne pridejo v dotiko s pravnikom.

Ko gre za večje razprave, ki trajajo več dni, mineva tako dan za dnem, dokler pride dan, ko podaja predsednik svoj reasume. Reasume predsednika takega amerikanškega sodnega dvora / pa je precej različen od onega takega predsednika na primer našega sodnega dvora. Tak predsednik amerikanškega sodnega dvora enostavno pripoveduje porotnikom, kako mora glasiti njih pravorek. Morate odgovoriti tako in tako — se glasi navadno vsebina reasumeja predsednika amerikanškega sodnega dvora in le redkokdaj se najde porota, ki bi si upala izreči drugačen pravorek, nego to zahteva predsednik.

V jezuitskem vprašanju, ki trenutno obvladuje vso notranjo politiko, se dozdevno pripravlja preobrat. Ne govori se več o teatralnem gromenju centruma, ko se je pojavilo velikanško gibanje katoliškega ljudstva. Ne govori se več o kaki prepovedi verskega vplivanja, ker se ne more več drzati. Iščejo iznoda iz zagate tudi v takih krogih, ki so bili še pred štirimi tedni popolnoma nedostopni. Predlagajo pa sedaj, da bi naj prepoved o nasejevanju jezuitov še nadalje obstojala, toda nehala bi naj prepoved o delovanju reda in le zvezni svet bi naj podelil dovoljenje, da bi se ta prepoved zopet upeljala, če bi se zopet pokazalo kakšno motenje konfesionalnega miru. Iz tega predloga se jasno kaže, da se nahajajo še celo prijatelji zakona v zagati, ker ne vedo kaj početi. Toliko se sme reči: Če bi si bil nemški zvezni svet ta predlog že dne 28. novembra 1912 primerno prikrojil, bi bilo marsikaj drugače poteklo. Danes pa zahteva centrum, da se odpravi ves ta izjemni zakon brez vsakega ostanka; če bo pa sprejel to predplačilo kot nekako etapo za dosego svojega smotra, je popolnoma odvisno od stališča vlade. Vsekako pa pomenja tudi ta predlog nestvor današnjega stanja. V strankarskem gibanju hudo vre. Nacionalni liberalci se nahajajo tik pred razdorom, ker zahteva desno krilo jasni položaj in noče nič vedeti o kakem velikem bloku. Kot žrtev se zahteva glavo Bassermanna. Meseca februarja bo padla kocka.

Osebna dohodnina v gozdarstvu in v splošnem.

Marsikateremu posestniku niso znane ali jasne določbe glede osebne dohodnine, posebno pa v zadevi obdačenja posekanega, oziroma prodanega lesa v gozdu itd.

Po zakonu o osebni dohodnini je temu davku podvržen čisti dohodek sploh, naj si bo od letne plače, ali od posestva ter postranskih obrti, ki so s posestvom v zvezi itd.

Med dohodke, ki jih donša posestvo, spada po tem zakonu tudi prodaja lesa iz lastnega gozda, naj sekamo v pravih presledkih množino lesa, ki redno prirašča, ali v raznih dobah različne množine lesa. Zakon vobče ne dela izjeme od dohodkov doraslega in nedoraslega lesa, če je posestnik posekal tega poslednjega prostovoljno.

Drugače bi bilo, če bi bil posestnik prisiljen, posekati mlad, nedorasel les / vsled poškodbe po ognju, toči, gozdnem mrčesu, snegu, plazovih itd. V teh slučajih se od posekanega nedoraslega lesa ne samo ne vračuni osebna dohodnina, ampak se celo odpiše v gotovih slučajih zemljiški davek. Sekanje nedoraslega lesa, izvršeno po sili, bi namreč posego v promoenje samo ter bi se s takim sekanjem lahko prihodnji donesek, oziroma lesni prirastek, uničil ali vsaj precej zmanjšal. Upoštevati pa je, da je za redni prirastek lesa neobhodno potrebno, da je zemljišče obraščeno z gotovo množino lesa.

Če se je sekanje lesa / izvršilo vsled poplavlja dolgov, je vse eno podvrženo osebni dohodnini, celo v slučaju, ko bi se posekal nedorasel les, ker nobenemu posestniku ni zabranjeno, okoristiti se z gozdom v poljubni dobi, če to dopušča gozdna postava, četudi se

s tem početjem onemogoči redni dorastek, oziroma dohodek gozda.

Tega naziranja je tudi upravno sodišče, ki je v nekem takem slučaju razsodilo.

Seveda ima posestnik pravico do gotovih odbitkov pri napovedi osebnih dohodkov, ki jih je navesti in utemeljiti.

Ker je obdačenju podvržen le čisti dohodek, se smejo na primer pri poseku gozda odračunati stroški za sekanje in spravlanje, če ni bil les kupcu prodan v gozdu, še stoječ. Ker se pri odmeri osebne dohodnine vzame redno povprečni dohodek / od zadnjih treh let, pridejo v poštev tudi razni razlogi za znižanje postavkov davka, ki naj se v tej dobi naloži. V poštev prihaja na primer / pri letnih dohodkih pod 4000 K, če je v kaki družini preživiti več kakor dva otroka; pri dohodkih pod 5000 K se pod dani gotovimi pogoji ozira na stroške za vzgojo otrok, vzdrževanje nepremožnih sorodnikov, bolezni, požar, točo, povodenj, vojaško službovanje itd.

Pri obdelovanju zemljišč se na primer lahko odtrgajo stroški za obdelovanje, premije do 200 K za zavarovanje življenja gospodarja, do 400 K pa, če je zavarovana vsa družina; premije za bolniško blagajno, starostno zavarovanje itd. se pa smejo odračunati le tedaj, če je dotični zavarovanec do zavarovanja primoran.

Odračunati se smejo od celokupne letne dohodnine tudi vsi plačani neposredni davki / z nakladami in deželnimi dokladami vred (izvzemši osebno dohodnino) in tudi nekateri, posebno v to določeni posredni davki.

Odšteti se smejo nadalje obresti od dolgov, odplačevalni zneski od dolga pa ne.

Osebna dohodnina se pri zemljišču, benjenem pod 500 K, včasih tudi pod 600 K, katastrskega čistega dohodka, ne obdači, če ni poleg tega še drugih pod ta davek spadajočih dohodkov / do gotove mere. Posamezne osebe, ki nimajo čez 1200 K letnega dohodka, so proste osebne dohodnine.

Podrobnosti glede osebne dohodnine je zelo veliko in so zatorej posestnikom glede napovedovanja, kakor tudi glede uveljavljanja odbitkov, precej nepoznane.

Glede prodaje lesa na posekih v gozdu je c. kr. nižjeavstrijsko finančno deželno ravnateljstvo jeseni leta 1912 / izdalo na vsa okrajna glavarstva v Nižji-Avstriji okrožnico, kjer zahteva, da morajo uradniki davčne uprave v tozadevnih slučajih gozdnim posestnikom razložiti zakonita določila in jim tudi razjasniti razloge, ki prihajajo v poštev pri olajšavi tega davka. Ravnateljstvo priporoča ustno obravnavanje z gozdnimi posestniki ob priliki službenega potovanja uradnikov.

Do tega davka obvezanim je povedati, kaj smejo odbiti (na primer stroške sekanja, spravlanja lesa), potem razloge, ki se utegnejo vpoštevati pri znižanju davkovega postavka, na primer razne nesreče, kakor pogin živine po kugi itd. Tudi more na primer izplačilo dote bratom ali sestram, ali plačilo nujnih dolgov vplivati na znižanje osebne dohodnine.

Dobro bi bilo, če bi tudi po drugih deželah izdalo c. kr. finančno deželno / ravnateljstvo podobno odredbo, kakor ono na Nižje-Avstrijskem.

veži in se splazi kar mogoče tiho v spalnico. Srečno pride noter, kar se mu zazdi, da se je žena zbudila. Hitro se vsede k otročji zibelki in mrmraje poje neko pesem.

Žena se res zbudi in ga vpraša:

„Kaj pa vendar delaš tam?“

Mož se pa v naglici izgovori, rekoč:

„Že celo uro tukaj otroka zibljem, da bi vendar zaspal.“

Žena: Saj otroka ni v zibelki, saj je pri meni v postelji.

N a t a n č e n p o p i s .

Neki jetnik, ki je bil za več let v ječo obsojen, je ušel.

Jetniški nadzornik to naznani orožnikom in pri-stavi:

Nosil je kratke hlače in suknjo enake barve.

F i l o z o f i j a k m e t a .

Pet kron sem našel. Zdaj ne vem, ali bi fantu hlače kupil, ali dekletu obleko. Ker pa obema ne morem ustreči, in da ne bo prepira, je najbolje, da jih zapijem.

S m o l a i n s m o l a .

Gospod vozniku: Pot do postaje je kratka; lahko bi me bili prej pripeljali, kakor v pol ure.

Voznik: Jaz sem v društvu „Milosrčnost do živali“ in zato počasi vozim . . . Ali ne dobim nič napitnine?

Gospod: Jaz sem v „Družbi treznosti“ in ne dajem nikoli napitnine.

P o o v i n k i h .

Ona: Kje pa si bil sinoči tako dolgo?

On: Pri prijatelju.

Ona: Kje pa je bil tisti prijatelj?

On: V oštariji.

N e b o š .

„Minka, sosedu zmiraj trdi, da si ti meni podobna.“

„Kaj? Jaz tebi podobna? Ti si lahko meni, a jaz pa tebi nikoli.“

Amerikanški zakon namreč zahteva, da mora pravorek biti enoglasen in če se porotniki ne morejo zediniti, se mora razprava preložiti. Seveda se porotniki dostikrat posvetujejo, ne da bi se mogli zediniti, a da so končno rešeni, sklepajo tako, kakor to zahteva predsednik. Če končno povemo, da so v gori navedenih procesih bili sodniki in državni pravdniki republikanci, a obtoženci demokratje, potem si more čitatelj ustvariti primerno popolno sodbo / o tej amerikanški justici.

Za pust.

M o d r o .

Sodnik zatožencu, ki se izgovarja, da je to prvič storil:

Tega noben človek ne verjame; kaj takega se ne more prvič storiti!

O č e t o v s k i o p o m i n .

Sin: Trgovec mi je eno krono preveč nazaj dal.

Oče: Le obdrži jo. Ta naj te izpodbuja, da boš tudi zanaprej pošten.

O d g o v o r i z u s t p i j a n č e v a g a o t r o k a .
Kaj so dali Jezusu piti, ko so ga pripeljali na Kalvarijo?

Brinjevca.

N e s k l a d n o .

(Dama pride iz kopalne kabine mimo strežajke, ne da bi ji kaj podarila.)

Strežajka: Ravno pride sedaj iz kopeli, pa tako umazana.

T e ž k o n a r e d i t i .

Bolnik zdravnikov: Pa nekoliko emokov mi boš vendar dovolili jesti.

Zdravnik: To pa ne gre. Te si le iz glave izbijte.

S l a b o n a l e t e l .

Mož pride pozno domov; stroga pridiga od strani žene ga čaka. Zato pusti suknjo, klobuk, čevlje v

Med vojsko in mirom.

Trenutno stoji v ospredju mednarodnega političnega zanimanja kolektivni korak, ki ga nameravajo storiti v Carigradu velesile, da bi pripravile Turčijo do sklepa miru. Mirovna pogajanja v Londonu so bila na praznik sv. Treh kraljev prekinjena. Zgodilo se je to vsled trdovratnosti Turčije. Če prav tepena na vseh bojiščih in brez upanja, da bi lahko priborila izgubljene pozicije nazaj, noče Turčija nič slišati o odstopu ozemlja, ki ga že faktično več ne poseduje. Zlasti o odstopu Odrina noče nič vedeti. Ker pa Bolgari brez Odrina nočejo skleniti miru in je že tudi vse ozemlje vilajeta razun mesta v njihovih rokah, padec mesta se pa po najnovejših poročilih pričakuje vsak hip, je bila mirovna konferenca suspendirana. Velevladim pa sedanje negotovo stanje občutno škoduje, ker pomenja za njihovo trgovino velik udarec, zato bi radi prejkoslej dosegle sklep miru. Vsled prekinjenja konference so se zato odločile, da bodo vplivale v Carigradu pomirjevalno. S kolektivnim korakom hočejo pritisniti na turško vlado, da bi se udala. Kakšen bo ta kolektivni korak, na kakšen način se bo zvršil, kaj bo vseboval, kdaj bo prišlo do njega, to so vprašanja, o katerih se sedaj po časopisju na dolgo in široko razpravlja. Po najnovejši vesti poslanički v Carigradu še niso dobili od svojih vlad instrukcij za skupno demaršo.

Glede mirovne konference v Londonu vedo poročati današnja poročila, da se bodo kmalu zopet pričela. Turški delegati so baje dobili nove predloge, a tudi v teh še ni najti kekega popusta v odrinskem vprašanju. Kakor poročajo razni londonski listi, je bil tudi glede Odrina že dosežen sporazum. V zadnjem hipu je pa začela na Bolgare pritiskati Rumunija in vsled tega so postali Turki bolj neizprosnji. Pomagalo bo pa Turkom njihovo upiranje malo. Velesile stoje na strani Balkanske zveze in ta zahteva Odrin in Egejske otoke. Da se bo Turčija konečno vdala, je gotovo, ker za vojsko je nesposobna.

Med tem pa, ko se vedno bolj bližamo miru med Turčijo in Balkanci, ostaja mednarodni položaj vedno nespremenjen, mogoče da se je v zadnjem času še nekoliko poostiril. Včeraj so prinesli listi vest, da je Srbija pripravljena umakniti se iz Drača in od Adrije, kakor hitro bo sklenjen mir. Vest se potrjuje. Srbski mirovni delegat Novaković se je izrazil napram zastopniku „Matina“, da se bo ta sklep Srbije naznanil konferenci poslaničnikov. Srbija stori to, da lažje omogoči velevladim ohraniti mir, ki bodo to gotovo vpoštevale, ter ker hoče živeti z Avstrijo v dobrem razmerju. Ta uklonitev Srbije je vplivala razbremenilno in še nemški listi so pripoznali, da je storila Srbija fino taktično potezo. Gotovim, neodgovornim elementom, katerim je bila mirna rešitev avstrijsko-srbske krize že od njenega pričetka nekaj nezahvaljenega, je tudi ta nov korak malo dobro došel in že zopet neodpustno hujskajo. Pravijo, da je srbska izjava za Avstrijo žaljiva in da kompleks vprašanj med nami in Srbijo še ni rešen. Upajmo pa, da te brezvestne hujskarije ne bodo imele zaželjenega vspeha.

Razun avstrijsko-srbskega vprašanja, ki ima še vedno svoje skrite ostrine, obstoja še več drugih težkoč. Določitev mej Albanije dela konferenci veleposlanikov, ki so imeli včeraj zopet sejo, še vedno mnogo preglavice. Nasprotja med Avstrijo, Balkansko zvezo in tripelentento so še vedno nepopravljiva in delajo položaj kritičen. Ravno tako je razmerje med Bolgarijo in Rumunijo zopet napetjše, ker hoče Rumunija, ki ni prelila nič krvi, spraviti na račun Bolgarije kolikor mogoče velik plen in sicer še pred sklepom miru. Krogač povedano: mi višimo na vseli koncih in krajih med vojno in mirom. Če pa začne enkrat kjersihodi pokati, potem je nevarnost, da bo odmevalo svetovje. Uverjeni ste pa lahko, da se to ne bo zgodilo in stavite na mir ste na eno.

Avstrijska konzula se vrne v Prizren in v Mitrovico.

Da dobi glede albanskih meja Srbija prosto roko, je pričela izpolnjevati one zahteve, preko katerih ne more iti in sicer točki, da zapusti srbsko vojaštvo zasedeni Drač, ter da izkaže Srbija v aferi konzula Prochaska obljubljeni zadoščenje. Prochaska in Tahy se vrne na svoj mesti.

Skader.

Vprašanje Skadra je še vedno pereče. „Messagero“ pravi, da se skadrsko vprašanje ni približalo svoji rešitvi, marveč da se je poslabšalo, ker namerava Avstrija baje zahtevati kompenzacije. Če hoče dobiti kralj Nikolaj Skader, mora odstopiti gor Lovčen Avstriji. Črnagora pa je že oficijelno izjavila, da Lovčena ne more odstopiti in baje je Avstrija odgovorila, da ne more pripustiti, da bi Črnagora zasedla Skader.

Isti list piše dalje, da hoče Avstrija sedaj igrati albansko vprašanje proti Črnigori. Italija pa ne bo nikdar pripustila, da bi Črnagora odstopila gor Lovčen, ki obvlada Kotor in Cetinje, samo da dobi Skader. Italija tudi ne more pripustiti, da bi se ravnoesje v Sredozemskem morju njej na škodo izpremenilo. Če bi mogla Avstro-Ogrska anektirati Lovčen, bi pridobil Kotor in vrednosti kot vojnoistanišče, česar pa Italija ne more pripustiti.

Rimska „Tribuna“ pa poroča iz Dunaja, da so vesti o prepustitvi Lovčena Avstro-Ogrski popolnoma izmišljene.

Ravno tako se poroča iz Cetinja.

Pomirjevalna izjava grofa Berchtolda.

„Az Est“ objavlja sledečo izjavo grofa Berchtolda:

„Po mojem mnenju ni razloga se preveč razburjati. Spričo sedanje situacije se mi gotovi pojavi panike, ki nimajo nobene podlage v realnih dejstvih, zde popolnoma neopravičeni, ker niti ne odgovarjajo resničnemu značaju rešitve, katero pričakujemo.“

Turčija igra le komedijo?

„Zeit“ izve iz Londona, da tam nekateri krogi izjavljajo, da se je Turčija z Balkansko zvezo davnej že domenila in se glede Odrina le navidez ne uda, da dobi toliko časa, da pomiri javno mnenje v Carigradu.

Kralj Peter srbski čestital papežu k novemu letu.

„Neues Wiener Tagblatt“ izve iz Rima, da je kralj Peter, kakor mnogi drugi vladarji, svetemu očetu Piju X. k novemu letu poslal brzojavno voščilo. V Vatikanu tolmačijo ta nenavadni dogodek tako, da želi Srbija dobrih odnošajev s sveto stolico in hoče podeliti katoličnom avtonomijo.

Ruski car, kralj Ferdinand in Fallieres pa papežu niso poslali voščil.

Avstrijsko-rusko razmerje.

„Wiener Allgemeine Zeitung“ poroča iz Berlina:

„Avstro-Ogrska svojih varnostnih priprav, kakor želi Rusija, toliko časa ne odpravi, dokler Srbi svojih vojakov iz albanskega pristanišča ne umaknejo. Kar se pa tiče Galicije, se nič ne izpremeni, ker so izvedli le, kar so glede na pomnožitev vojaštva v Galiciji že dolgo časa nameravali.“

Po najnovejših vesteh je Srbija izjavila, da bo po sklepu miru takoj umaknila svoje čete od Adrije.

Dogovor med Anglijo in Rusijo glede Male Azije?

Iz Peterburga se javlja, da sta se Rusija in Anglija glede azijske Turčije dogovorili. Rusija bi naj dobila Armenijo, Kurdistan in dežele okoli Črnege morja, Anglija pa južni del Male Azije, Mezopotamijo in Arabijo, Francija pa Sirijo. Nemčija in Avstrija bi dobile „gospodarske koristi.“

Albanci zahtevajo neodvisnost.

V London je došla deputacija albanske provizične vlade, sestojeca iz Mehmed beja, Šahsi beja in Filip effendija. Deputacija se je predstavila sir Greyju in mu izročila spomenico. Spomenica se je izročila tudi poslaniški konferenci. V spomenici se izjavlja:

Albanija je trdno odločena postati element miru in ravnovesja na Balkanu.

Zato pa je v interesu stabilnih razmer in nacionalne homogenitete potrebno, ustvariti politično organizacijo, ki bo zmožna življenja in stalna.

To pa zamore le popolna neodvisnost, ki bo preprečevala vsak tuji vpliv.

V krogih turške diplomacije in drugih Albaniji neprijaznih krogih se pa povdarja, da deputacija nima nobenega mandata, ker se je proviziorna vlada v Valoni postavila samovoljno.

Iz krogov dunajske diplomacije se poroča:

Rusija smatra vprašanje o določitvi albanskih meja za sekundarno vprašanje, ki ne bo oviralo omiljenja politične napetosti. Rusija zavzema stališče, da pravoslavni verniki ne smejo priti pod mohamedansko nadvlado. Čisto srbske kraje in mesta, kakor tudi albanske kraje z mešanim prebivalstvom naj dobi Srbija. Upajo, da glede na te zahteve Avstro-Ogrska odneha, ker je v glavni stvari dosegla, kar je želela. O odpravi gotovih odredb v ruskih in avstrijskih obmejnih pokrajinah se med Peterburgom in Dunajem niso naravnost pogajali in bodo o tem šele potem razpravljali, ko bodo londonska mirovna pogajanja končana. Ne dvomimo, da se tudi to vprašanje ugodno reši.

Poročevalec pariškega „Tempsa“ poroča sedaj iz Rima:

Iz najboljšega vira izvem, da med Rimom in Dunajem živahno razpravljajo vprašanje, naj li postane Skader črnogorski ali albanski. Laški kralj se je nasproti črnogorskemu kralju Nikolaju obvezal, da se zavzame za to, da dobi Črnagora Skader. Kralj Nikolaj je izjavil laškemu kralju, da mora Črnagora dobiti Skader, ker če se to ne zgodi, bi bil položaj za njegov prestol in dinastijo težaven. Laška vlada se je zato energično pri avstrijski vladi za to črnogorsko zahtevo zavzela. Tudi nemško vlado so v Rimu naprosili, da naj na Dunaju za črnogorske želje posreduje. Avstrijska vlada pa zdaj še zahteva, da naj se Skader ne prisodi Črnigori.

Arnavtsko pojmovanje o posesti.

Dr. Oražen, ki se je kot zdravnik udeležil balkanske vojske, pripoveduje:

Nekega večera so nam prinesli nekega pekovskega pomočnika v bolnišnico. Bil je ranjen na desni nogi, kamor mu je padel velik kos lesa. Spremljal ga je njegov sosed, še precej mlad mož. Ko je ležal pomočnik na mizi, gladil ga je njegov spremljevalec po

glavi in licih ter ga prav nežno tolažil in ga bodril. Mislili smo, da je njegov sorodnik, kar je pa on zanikal.

Pomočniku je bilo treba podvezati nekaj manjših žil in ko je bilo to delo dovršeno, smo se začeli razgovarjati z njegovim sosedom:

— No, kako se ti pa kaj godi, kako živiš sedaj za časa vojne?

— Gospodine, ti ne veš, kako se jaz veselim srbskih zmag. Sedaj se bom zopet lahko vrnil v svoj rojstni kraj, ki mi je v Stari Srbiji in katerega že nisem videl celih 15 let.

— Pa kako to, zakaj si moral bežati iz rojstne vasi v Stari Srbiji in zakaj se nisi smel vrniti nazaj domov?

— Bežati sem moral pred arnavtsko osveto, pa poslušaj me, gospodine, da potem znaš, kako so nam gospodovali:

Umrli mi je oče in mi zapustil zraven drugega tudi dva lepa, mlada konja. Bil sem jih zelo vesel, in zaslužil sem z njima dobro, prevažujoč tovore in trgovce.

Nekega dne pride k meni trgovec in me naprosi, da ga peljem v precej oddaljen kraj. Pogodila se sva za ceno, sedla na voz in konjiči so potegnili. Ko prideva proti večeru že blizu kraja, kamor sva bila namenjena, zapazim na cesti oboroženega Arnavta, ki nama prihaja nasproti. Nisem ga bil vesel. Videl sem, da opazuje moja konja. Ko pripeljem do njega, mi da znamenje, da naj ustavim. Mislim si, da to ne bode dobrega konca in nisem se varal.

— Čuješ, Srbine, čegava sta ta dva konja?

— Moja, gospodine.

— Pa čuješ, ti bodeš dal ta konja meni.

— Kako to? Konja sta vendar moja last.

— Slušaj me in molči. Konja meni ugajata in zato jih moraš dati meni. Ali si me razumel?

Pri teh besedah je položil Arnavt svojo desno roko na svoj revolver za pasom. Videl sem, da je potreba velike previdnosti, če hočem rešiti sebe in oba konja.

— Razumem, gospodine, konja sta tvoja in dal ti jih bom. Ali bodi tako dober in dovoli, da popeljem tega moža do pogodjenega kraja. Tam ga odložim in se potem popeljem samo še do dobre pol ure oddaljene naselbine, kjer imam posla. Tam ti izročim konja. Pa blagovoli se vresti na voz.

— Naj bode po tvojem, pa se peljem s teboj.

Arnavt sede na voz in kmalu smo bili v kraju, kjer je trgovec stopil raz voz. Pognal sem konja proti omenjeni naselbini, kjer nisem imel v resnici nikakega posla; ali pot tja je vodila tik mimo globokega propada in na tega sem upal.

Precej se je že stemnilo. Znal sem, da prideva zdaj do usodnega propada. Molčala sva in moj sklep je bil trden. Ali jaz, ali pa Arnavt; oba ne smeva in ne moreva živeti. Pa pripeljem do propada, zgrabim Arnavta bliskovito za pleča, silen sunek in Arnavt je zletel v propad.

Konja sta bila rešena ali jaz nisem bil na varnem, ker nisem znal gotovo, ali se je Arnavt ubil ali ne. Ako ni bil mrtev, potem gorje meni. Udaril sem po konjih in celo noč dirjal proti srbski meji. Ko jo sem prestopil, sem se čutil še le varnega, domov se pa nisem upal iti celih 15 let.

— Vidiš, gospodine, tako je bilo pod temi Arnavti.

— Pomiri se, sedaj bode bolje.

— Bolje, in takoj po končani vojni se povrnem v Staro Srbijo.

Politični pregled.

Druga delitev Poljske.

Dan 4. januarja je zgodovinsko znamenit za poljski narod in za vse slovianstvo. Žalostna obletnica je to poljskega naroda. Na ta dan pade druga delitev Poljske. Prvo delitev so izvedle na podlagi skupnega dogovora Rusija, Avstrija in Prusija dne 5. avgusta 1772. Po tem dogovoru je izgubila Poljska istočno Galicijo in Vladimirijo, ki je pripadla Avstriji. Rusija je dobila litavsko področje, a Prusija zapadno Prusijo brez Gdanskega in Torunja. S tem je bila Poljska zmanjšana za 5.000.000 prebivalcev.

Druga delitev Poljske je bila izvedena dne 4. januarja 1793. Pruske čete so zasedle Poljsko in pripojile Gdansko in Torunj k istočni Pruski in tako ustvarile sedanjo provincijo Poznanjsko. Ruske čete so zavzele istočne provincije Poljske (250.000 kvadratnih kilometrov). Sedaj je počila vstaja za osvobodjenje pod Kosciuszkim, ki je prevzel vlado Poljske kakor diktator. Vkljub obupni in junaški borbi Poljakov so Avstrija, Rusija in Prusija zlomile moč poljske vojske, da je dne 10. novembra 1794 položila orožje pri Radozyci. Nato so zvezne države dne 24. oktobra leta 1795 sklenile tretjo delitev Poljske. S tem je nehala obstajati neodvisna Poljska.

Novi ogrski justični minister.

Uradni list priobčuje cesarsko pismo, ki imenuje dr. Balogha za justičnega ministra na mesto odstopivšega dr. Szekelyija.

Dvobojne afere grofa Tisze.

T i s z a - S z e c h e n y i.

V sredo ob 6. uri zvečer sta se sešla grofa St. Tisza in Aladar Szechenyi v neki budimpeštanski dvorani na dvoboj. Po običaju so sekundanti pozvali

oba duelanta na spravo, kar sta oba odklonila. Takoj ko je bilo dano znamenje za začetek, je Tisza ostro napadel svojega nasprotnika in ga močno udaril po glavi. Zdravnika sta izjavila, da Szechenyi ni več sposoben za nadaljevanje boja, vsled česar se je dvo-boj ustavil. Szechenyi je obvezal in prepeljal v sanatorij. Tisza je ostal brez poškodbe. Szechenyi pa ima pet centimetrov dolgo rano na čelu.

Tisza-Polonyi.

Poslanec Desider Polonyi je baje pozval grofa Tiszo na dvoboj. Tisza je pred kratkim v nekem razgovoru omenil, da se z najznamenitejšimi člani opozicije pozdravlja, le od treh ne sprejema pozdrava: od starejšega Polonyija, od njegovega sina in od reformiranega župnika Kovacziya, ki je izrekel kletev napram soprogu grofa Tisze, ki je bil Kovacs vanj streljal.

Tisza-Zichy.

Tisza je dne 8. t. m. pozval bivšega ministra na cesarskem dvoru, grofa Aladarja Zichyja, na dvoboj zaradi žaljivih vesti, ki so bile v časopisju. Zichy je imenoval grofa Edelsheim-Gyulaja in poslanca Rakovszkega za priči.

Ogrsko.

Dolga leta se bore že narodi na Ogrskem za pošteno in pravično volilno reformo, ki bi dala tudi ljudstvu pravico glasovanja, kajti do sedaj so imeli volilno pravico le ogrski magnatje, ki seveda delajo po svoje. Ker so imeli do sedaj vso moč, so seveda še tudi volilno reformo naredili po svoje, to se pravi: navidez so dali tudi nižjim slojem in nemažarskim narodom nekaj pravic, v resnici bo pa, če bo načrt te volilne reforme sprejet, popolnoma pri starem. Par liberalnih fraz naj bi ljudem zamašilo ušesa in oči, tako je mislil ministrski predsednik Lukaes, ko je dne 31. decembra 1912 predložil nov volilni načrt. Toda uspeha ni dosegel niti v svoji stranki, kajti odstopil je en minister, iz stranke pa je izstopilo lepo število poslancev, pač očitno dokaz, da nova volilna reforma ni in ni pravična. Starostno mero so dvignili sedaj na 30 let, le tisti, ki so dovolj izobraženi, imajo volilno pravico že pri 24 kot prej. Ti izobraženi pa bodo seveda — sami Mažari, drugi ne nobeden. In vseh volilcev bi bilo po novem načrtu 1.900.000, približno polovico več kot sedaj. Ženske so izključene, Mažarskih volilcev bi bilo skoro 60%, a drugih narodnosti skrajno malo, še manj kot prej. Od Slovanov so pridobili le Slovaki za 1%, Rusini, Hrvatje in Srbi so pa na slabšem. Tako ta volilna reforma tedaj ne pomeni zopet nič drugega, kakor mažarsko komando še dalje. Če je že pri lastnih pristaših natekel Lukaes na odpor, bo odpor drugod še znatno večji in prav težko, da postane ta načrt kedaj volilni zakon.

Kitaško.

Petrogradska brzojavna agencija javlja iz Kašgura:

Kitaško prebivalstvo in kitajska vojska izjavljajo, da ne priznavajo kitajske republike in nove kitajske zastave, češ, da so somišljeniki in pristaši tajne družbe „kolaihui.“ Po vsi državi se širi protirepublikansko gibanje.

Tripolitanijska.

Skoro ni dneva, da ne bi laški listi poročali o kakem spopadu med italijanskim vojaštvom in tripolitanskimi urojenci. Turčija je sicer odstopila Tripolitanijsko, Libijo in Cirenaiko Italiji, ali s tem ni bilo menda Italiji mnogo pomagano, kajti urojenci se še vedno protivijo pripoznati italijansko vlado. Kjer le morejo, napadajo beduini in drugi urojenci Italijane ter jih morijo. Italija tako hitro ne bo imela miru v teh krajih in še mnogo krvi bo morala preliti, da postane pravi gospodar novih kolonij. Seveda zaostaja jo pri takem delu vsi drugi interesi.

Raznoterosti.

Iz zdravniške službe. Zdravnik v Braslovčah, gospod dr. Červinka, je imenovan za distriktnega zdravnika za okrožje Braslovče-Polzela. — Dr. Skaža je imenovan za distriktnega zdravnika v Rušah.

Katoliško časopisje — napreduje. Naše katoliško-narodno časopisje od leta do leta vrlo napreduje. Kako se je razvil naš „Slovenski Gospodar“, ki je v zadnjem letu pridobil čez 3000 novih naročnikov, je tudi našim čitateljem po večini dobro znano. Tudi z napredkom „Straže“ in „Slovenca“ moramo biti zadovoljni. Ravno tako nas veseli napredek „Novega Časa“ na Goriškem, ki si je po štirih letih pridobil 6000 naročnikov. Pohvalno moramo omeniti tudi glasilo našega delavstva „Našo Moč“, ki se je z novim letom razširila in preustrojila, tako da je sedaj res izborna urejevana. O novem listu „Železničarskem Glasniku“ smo že poročali. Le tako vrlo naprej! — Vsak somišljenik naj se zaveda, da je njegova sveta dolžnost, širiti dobro naše časopisje. Pridobivajte novih naročnikov zlasti „Straži.“

P. Benno Anracher, znan bavorski kapucin, je leta 1909 dignil mnogo prahu s svojim begom iz samostana. V Londonu se je bil potem baje „poročil.“ Sedaj je napravil konec svojemu pohujšljivemu koraku in se je vrnil dne 2. t. m. skesan v zavetišče kapucinskega samostana v Rimu.

Oton Zupančič, znani pesnik in pisatelj, je imenovan od občinskega sveta ljubljanskega za mest-

nega arhivarja. Zupančič je postal s tem Aškerčev naslednik.

Liberalci zakrivili zopet hud udarec Slovencem. Rešitev italijanskega vseučiliškega vprašanja, kakor je omenjamo na drugem mestu, pomenja za nas hud udarec. Zakrivili ga niso v zadnji vrsti naši liberalci. Ko so se naši poslanci požrtvovalno, tudi z obstrukcijo, borili proti italijanski zahtevi, so stali liberalci posmehljivo ob strani, ali pa so celo metali našim poslancem polena pod noge. To je dalo vladi in njenim strankam pogum, da so se upali preko nas zadevo rešiti. Mislili so: Jugoslovani itak niso edini, zato jim že lahko prismolimo to zaušnico. Liberalna strankarska zagrizenost je zopet enkrat povzročila veliko škodo celemu narodu. Res, za kaj drugega kot za škodo liberalci niso na svetu.

Masaryk, polbog svobodomiselnosti, tudi našega, ima tudi svoje zasluge, da so Italijani že dobili, kar so hoteli, mi pa brci. Hvaležni liberalci mu bodo postavili spomenik.

„Straža“ in zopet „Straža.“ V zadnjem času je naš list liberalcem hudo legel v želodec. V „Slov. Narodu“ kar mrgoli notic, v katerih se skuša ovreči naše opravičene obsodbe in se liberalci na ne posebno okusen način zaganjajo v nas. Ne bomo odgovarjali. Kar smo zapisali, je bilo dobro in pravilno, saj so liberalci v svoji jezi kar zajeknili. Obljubljamo samo, da bomo tudi v bodoče z enako neizprosnostjo in temeljitostjo čistili domovino liberalnega strupa. Vsi Furlanijevi „kalamoni“ liberalcem ne bodo nič pomagali. Naj se pustijo na še tako kunšten način zareči, kadar bo treba, jih bodo dobili od ljudstva po grbi. Da strebimo zadnje ostanke liberalne gnilobe širiti „Stražo.“

Obisk Narodnega doma /vojaštvu/ prepovedan. Poveljsvo mornarice je izdalo dnevno povelje, s katerim se je prepovedal častnikom, podčastnikom in vojakom obisk Narodnega doma v Pulju. Vzrok prepovedi ni znan.

Radi klica „Živela Srbija!“ obsojen. Goriško sodišče je obsodilo Vladimirja Krečjaka, starega 25 let, doma iz Šibenika, v enotedensko ječo, ker je zaklical v kavarni „Trieste“ v Tržiču „Hoch Serbien.“ Obtoženec je vsled preiskovalnega zapora kazni že prestal.

Ali res ni pravice? Zopet se je zgodil v koroškem vilajetu slučaj, ki kaže, da za Slovence ni pravice. O dogodku poročajo iz Celovca: Celovška gostilniška zadruga je kaznovala najemnico narodnega hotela pri Trabesingerju, gospodično Lojziko Leon z denarno globo samo zato, ker je poslala zadrugi slovenski dopis. Mestni magistrat je to globo potrdil. — Merodajni in oni faktorji, ki v tem oziru lahko kaj store, naj predložijo interesiranim višjim instancam vprašanje, če je še na Koroškem priznan slovenski jezik kot deželni jezik in ali bi bila gospodična Leon tudi kaznovana, če bi poslala recimo dopis v albanskem ali turškem jeziku?

Dve novi knjigi. Dnevnik „Edinost“ v Trstu je izdal in založil dve novi knjigi: „Jug.“ Historičen roman. Spisal Prokop Chocholoušek. Poslovenil H. V. Cena 3 K. „Vitez iz Rdeče hiše.“ (Le Chevalier de Maison rouge). Roman iz časov francoske revolucije. Spisal Aleksander Dumas star. Prevel Ferdo Perhavec. Cena K 2.50. Knjigi se naroča v tiskarni „Edinost“ v Trstu.

Artbauerjeva ekspedicija. Ekspedicija dunajskega orientalista Artbauerja se je vrnila. Artbauer je bil v spremstvu znanega raziskovalca podzemeljskih jam, nadporočnika Mühlhoferja, od 97. pešpolka v Trstu v severni Afriki. Vspeh osemmesečnega potovanja je bogata zbirka zemljevidov goratega ozemlja v severni Afriki.

Književni dar društva /sv. Jeronima/ v Zagrebu. Društvo sv. Jeronima, ki je podobno naši družbi sv. Mohorja, od leta do leta lepo in stalno napreduje. Za leto 1912 je izdalo sledeče knjige: 1. Biblijska povijest. Knjiga II od kralja Davida do Hrista. Dio II. Od ropstva babilonskega do rogenja Hristova. Napisao dr. Dinko Gudek. 2. Život. Povjesna povijest. Napisao Milutin Mayer. Povest se peča s prvo dobo krščanstva in je pisana v zdravem ljudskem duhu. Pisatelj Mayer je Šenoin učenec. 3. Kako je susjed Razumović gojio govedo. Steuert-Engelman. Knjiga je, kakor pove že naslov, gospodarske vsebine in bo hrvaškemu kmetu pri njegovi živinoreji gotovo dobro došla. 4. Sjedinjena crkva megju Slavenima i njezin zaštitnik sv. Josafat Kuncevič, nadbiskup Poločki, mučenik. Sastavio dr. Dionisije Njarađi. Zelo poučna knjiga, ki bo tudi od dne do dne bolj aktualna. 5. Danica. Koledar društva svetojeronimskega za prostu godim 1913. Koledar ima raznovrstno vsebino in prinaša tudi prav čedne slike. Med Hrvatima je ta koledar že najbolj udomačen in bo tudi tokratna izdaja gotovo zadovoljila. 6. Imenik doživotnih članova. Društvo je imelo v pričetku leta 1912 20.071 članov. Vsako leto pristopi preko tisoč novih članov, kar je vsekakor lep napredek. Dohodkov je imelo to društvo v letu 1911 96.806 K, izdatkov pa 95.407 K, tako da ostanke v blagajni čez 1300 K. Pri izdatkih so pa odračunane tudi razne ustave — 22 po številu — ki stoje pod upravo društva in kojih premoženje je znašalo koncem leta 1911 73.100 K. Želimo društvu med brati Hrvati mnogo uspehov.

Nenadna smrt češkega separatističnega posl. Černyja. V sredo dne 8. t. m., popoldne, je v neki praški kavarni nagloma umrl češki separatistični po-

slanec Viljem Černy. Poslanec Černy, ki je bil rojen leta 1864 v Karlinu pri Pragi, je v dunajski poslanski zbornici zastopal volilni okraj Slane-Kladno. Za državnega poslanca je bil izvoljen leta 1911 s 7740 glasovi.

„Mladost“ bo z letošnjim VI. letnikom izhajala kot mesečnik. Prinašala bo poleg člankov tudi lep podlistek „Amerikanec.“ Izhajala bo dne 10. vsakega meseca.

Število dijakov na nemških vseučiliših narašča. V zadnjem semestru je bilo na vseh 20 univerzah v Nemčiji vpisanih 2958 slušateljic; dijakov je približno 20krat toliko, namreč 59.560. Največ slušateljic je v Berlinu: 717.

Štajersko.

Mariborske novice.

Zahvala. Dijaška predstava v Slov. Bistrici v nedeljo, dne 5. t. m., je prinesla Dijaški kuhinji v Mariboru okoli 200 K čistega dobička. Zato izrekajo podpisani najsrčnejšo zahvalo prečastitemu gospodu dr. Medvedu za pokroviteljstvo, slavnemu Dramatičnemu društvu v Mariboru, slavni Posojilnici (g. dr. Lemež, g. A. Pinter), in Čitalnici (gdč. Janežičevi) v Slov. Bistrici, prečastitemu gospodu dekanu in čč. duhovščini (g. Alt in dr. Pinter). Najsrčnejše se zahvaljujejo mariborskim narodnim damam, ki so igri s svojim krasnim in res velevspešnim sodelovanjem pripomogle do veljave. Tem in drugim dobrotnikom in vsemu občinstvu, ki je posetilo prireditve, bodi v zadostilo zavest, da je iznova iztrgano revni in pomanjkanju mnogo dijakov. Hvala. — Slovenski gimnazijci-igralci.

Za zdravnika okrajne bolniške blagajne je imenovan dr. Fridrich, dozdaj zdravnik na Zidanemmostu. Dr. Terč radi bolezni ne more več vršiti zelo težke službe. Nekaj časa je dr. Terč nadomestoval naš dr. Turšič. Okrajna bolniška blagajna bi si bila rada pridobila tega priznanega zdravnika. Radi preobložitve z drugim zdravniškim delom pa dr. Turšič ni maral prevzeti res težavnega mesta — dnevno 30 do 40 in še več bolnikov — vendar so pa nekateri „kolegi“ vprizorili proti njemu ne ravno lepo akcijo. Zlasti sta se potegovala za mesto pri bolniški blagajni dr. Urbacek jun. in dr. Lichem, pa odbor je izbral dr. Fridricha.

„Slovenska Straža“ ima svoj običajni družinski večer v sredo, dne 15. t. m., v gostilni gospoda Kirbiša.

Himen. V ponedeljek, dne 13. t. m., popoldne, se poroči načelnik mariborskega Orla brat Jakob Korez z gospodično Nežiko Rampre. Poroka se vrši v cerkvi Matere Milosti. Poročal bo nevostin brat, častiti gospod Fran Rampre, kaplan v Marenbergu. Bilo srečno.

Studenci pri Mariboru. Opozarjamo še enkrat na predpusno veselico, ki se vrši v nedeljo, dne 12. t. m. v prostorih gospoda Frasa.

O naših Sokolih. Na sokolski deski v Narodni domu čitamo: „Tisti, ki je odnesel moj cillinder, kljub temu da mu je prevelik, naj ga vendar prinese že enkrat nazaj.“ Sledi podpis. „Srebrna tabatijera gosp. Majerja nazaj, sicer bo kazenska ovadba vložena!“ Kaj naj to znači? M . . . tra-ra, m . . . tra-ra!

Naši liberalci so v zadnjem času zelo nervozni. Ker smo jih v zadnjem času nekoliko potipali, so jih jeli preganjati „klerikalni strahovi.“ Menimo, da se za „edine stebre severnega slovenstva“ ne spodobi taka nervoznost, čeprav je med temi stebri tudi takih, ki vzgojujejo svoje otroke nemški in kojih hiše so gostoljubno odprte magari tudi nemškim — turnerjem.

Celjske novice.

G. Sattler se hdujejo v „Slov. Narodu“, ker smo v „Straži“ nekoliko okrtali famozni „odbor župnikov lavantinskih“ in pravijo, „da bi ne bilo sramotno, če bi bil župnik S. res pisal „Slov. Nar.““ Ne bomo se nič prerekali, ker: de gustibus non disputandum. Menimo samo, da v lastno skledo pljuvati, ni nič posebno priporočljivo.

Drugi kraji.

Hoče. (Zahvala.) Častiti gospod Andrej Lovrec, kaplan v Ljutomeru, je daroval za novo zastavo mladinske Marijine družbe 20 K, in častiti gospod Melhior Zorko, kaplan v Cirkovcah, pa za naše Orla kot novoletno darilo 5 K. Obema blagima dobrotnikoma srčna zahvala. Bog nakloni naši slovenski mladini še mnogo takih dobrotnikov.

Devica Marija v Pušcavi. (Zahvala.) Kakor še vsako leto, tako je tudi letos visokorodna gospa g. Zabeo podarila našim revnim solarjem za božič toplo obleko v dar. Visokorodni dobrotnici se v imenu šolske mladine izreče tem potom najprisrčnejša zahvala. Bog povrni.

Vareja pri Ptuj. Lažnjivi „Štajerc“ je poročal, da so pri volitvi v občinsko starešinstvo za občino Vareja zmagali njegovi pristaši in da je bil za drugega svetovaleca izvoljen neki Jurgec. No, to pa ni resnica. Jurgec namreč ni v odboru, pač pa je bil izvoljen Junger, o katerem pa „Štajerc“ molči, ker je zaveden Slovenec. No, „Štajerc“, ali ne veš, da ima laž kratke noge?

Sv. Vid pri Ptuj. Dne 5. t. m. je našel orožnik v Studenčni, ki teče blizu Sv. Vida, en zaboj v vodi. Zaboj spravi iz vode in v njem najde mrtvo dete moškega spola. Otrok je bil jako močen. Brezsrčnega morileca še nimajo. Daj Bog, da se ga dobi in izroči roki pravice.

Formin pri Sv. Marjeti niže Ptuja. „Umrli je mož. Kje tak je še med nami?“ Tako so se molče povpraševali forminski možje, ko so v jutru dne 7. t. m. stali ob krsti, v katero so položili svojega sovaščana Franca Korparja, kateremu je neusmiljena smrt prežgode pretrgala nit njegovega vzornega življenja. — Da, v resnici. Umrli je daleč naokrog sloviti mož-poštenjak skozinskož. To je očitno pričala ogromna množica ljudstva, ki je od blizu in daleč prihitelo na njegov dom ter mu pri veličastnem sprevedu izkazalo še svoje zadnje spoštovanje. Pri hiši žalosti je vzel slovo od rajnega njegov sorodnik jurist gospod Čuš v lepo zamišljenem govoru, v katerem je naglašal še posebno tri vrline, ki so dičile rajnega Korparja, in sicer: Rajni je bil skrben oče, ki je v medsebojni ljubezni s svojo ženo lepo vzgojil in z vsem potrebnim preskrbel svoje otroke. Najstarejši sin je redovnik cistercijanec, vzgleden, mlad duhovnik, ki je ob asistenci treh duhovnikov spremil svojega blagega očeta k večnemu počitku ter blagoslovil njegovo novo stanovanje, tihi grob. Mlajši sin pa je v dragonski uniformi kot korporal sledil tesni hišici, ki je oklepala zemeljske ostanke ljubljene rodilja. Drugič je bil rajni spreten gospodar, ki je marljivo množil imetje v dobrobit svojih ljubljencev, in tretjič je pa bil vnet in neupogljiv katoliški narodnjak. Velepomenljiv prizor. Dva sinova spremljata svojega nepozabnega očeta na kraj miru. Eden duhovnik, služabnik božji, drugi vojak, branitelj domovine, Živa pojasnjevalca Korparjevega načela, katerega je vedno in povsod gojil v svojem življenju: „Vse za vero in dom.“ Predno so nosilci dvignili rakvo, so pevci zapeli žalostinko: „Nad zvezdami.“ Na pokopališču je po dokončanih obredih, ki jih je izvršil sin duhovnik, imel nagrobni govor domači župnik, častiti gospod Al. Suta, ki je sam do solz ganjen z ganljivimi besedami naslikal plemenito krščansko življenje rajnega Korparja. In marsikateremu poslušalcu so njegove resnične besede privabile jasno solzo v oko. Govornik je sklenil svoj govor tako-le: Pri rajnem Korparju se je dobesedno uresničil istiniti pregovor: „Kakšno življenje, takšna smrt.“ Življenje rajnega je bilo lepo in bogoslužno, zato pa je bila tudi njegova smrt lepa in od Boga blagoslovljena. Na zadnje so pevci zapeli še pesem: „Blagor mu.“ Rajni gospod Franc Korpar je bil vesel in odkrit značaj, čudovito nadarjen, trezno misleč in zelo naobražen kmet. Brez najmanjše bojazni bi se lahko meril z marsikaterim takomenovanim psevdointeligentom. Bil je dolgo vrsto let župan. V njegovi družbi je bilo prijetno bivati. Bil je ljubitelj petja in tudi sam je kaj rad popeval. Posebno na sruče mu bili pesmi: „Lepa naša domovina“ in „Suci Marica.“ Veliko lepega in vzglednega bi se še dalo povedati o rajnem, pa naj zadostujejo te skromne vrstice, ki so namenjene v njegov blag spomin. Bodi mu zemljica lahka.

Sv. Urban pri Ptuj. Občni zbor bralnega društva bo v nedeljo, dne 12. t. m., po večernicah v bralni sobi.

Konjice. Bralno društvo priredi v nedeljo, dne 26. t. m., predpusno veselico.

Zreče. V Makolah je umrl gospod Valentin Rušnik, star 73 let, bivši tukajšnji posestnik, lesotržec, in župan. Svetila mu večna luč.

Ormož. Vabimo na veselico, katero priredi Vojaško bojno društvo na Humu in okolici v nedeljo, 12. januarja 1913, v prostorih gostilne gospoda Antona Skorčiča v Ormožu. Vspored: 1. Velika tombola z mnogimi dobitki. 2. Društvena zabava, pri kateri svira polnoštevila godba prostovoljnega gasilnega društva za ormoško okolico pod osebnim vodstvom gosp. Domicijana Serajnika. Začetek ob 6. uri zvečer. — Vstopnina za osebo 40 vin. Družina s tremi osebami 1 K. — Na mnogobrojno udeležbo uljudno vabi društveni odbor.

Frankolovo. Kmetijsko katoliško izobraževalno društvo ima svoj letni redni občni zbor v nedeljo, 12. t. m., popoldne po večernicah, z običajnim sporedom. K najobilnejši udeležbi uljudno vabi društveni odbor.

Sv. Štefan pri Šmarju. (Smrtna kosa.) Dne 6. t. m. je umrla učiteljska kandidatinja Hedviga Podpečan v 19. letu njene starosti. N. v m. p.!

Cirkovce. V nedeljo, dne 12. t. m., priredi kmetijska podružnica popoldne po večernicah v dvorani bralnega društva gospodarsko zborovanje. Poročalo se bo o stanju kmetijske podružnice, sprejemali udje in udnina, naročevala semena in drugo. Gospod kmetijski učitelj Jožef Zidanšek iz Sv. Jurija ob južni železnici, bo imel gospodarsko predavanje. Člani naše kmetijske podružnice in vsi drugi zavedni gospodarji se prav uljudno vabite k polnoštevilni udeležbi.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. V nedeljo, 12. t. m., ima kmetijska podružnica svoj občni zbor z običajnim vspešnim poročilo odbora, volitev zastopnikov za občni zbor v Gradeu, predlogi za občni zbor, sprejemanje udov in udnine, naročevanje semen itd. Gospodarski poučni govor bo imel gospod kmetijski učitelj Jožef Zidanšek iz Sv. Jurija ob južni železnici. Člani podružnice in vsi zavedni gospodarji, pridite polnoštevilno.

St. Janž na Dravskem polju. Gospod dr. Klasing, dvorni in sodni odvetnik v Gradeu, je daroval farnim ubogim 20 K, izobraževalnemu društvu 10 K. Prisrčna zahvala.

Sv. Križ na Murskem polju. Tukajšnje bralno društvo vabi vse svoje člane, kakor tudi nečlane, na redni občni zbor, ki bo v nedeljo, dne 19. t. m., takoj po večernicah. Ob enem pa se naznanja, da se diletanti že prav pridno pripravljajo za prav lepo in poučljivo igro in še ta mesec nastopijo. Snov je vzeta iz kmečkega življenja izza časa, ko so se grabežljivi Turki klatili po slovenskih deželah. Želimo, da bi se tudi občinstvo veselice v obilnem številu udeležilo. — Odbor.

Sv. Križ pri Ljutomeru. Prostovoljno gasilno društvo Bučecovec priredi v nedeljo, dne 12. januarja, tombolo pri gospodu Pučko v Bučecoveh, katere čisti donesek se porabi za nakup malih brizgalnic. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

Sv. Križ na Murskem polju. Tukajšnja Dekliška zveza vprizori v nedeljo, dne 12. t. m., takoj popoldne po večernicah v Slomšekovem domu na prena-rejenem in povečanem odru versko igro „Lurška pastirica.“ Sedeži po 1 K, stojišča po 40 vin. Ker je sti dobiček namenjen ustanovitvi zvezine knjižnice, vabimo k najobilnejši udeležbi. — Odbor Dekliške zveze.

Gornjigrad. Bralno društvo priredi v nedeljo, dne 12. januarja, popoldne, v župnijskih prostorih gledališko igro „Vestalka“ v petih dejanjih in „Marijin otrok“, igra v treh dejanjih, z nagovorom in petjem. Vstopnina po navadi. K tej prireditvi prijazno vabi načelstvo.

Mestinje. V nedeljo, dne 12. t. m., ob 2. uri popoldne, obhaja kmetijska podružnica Mestinje-Sv. Peter na Medvedovem selu svoj občni zbor v prostorih Smehove gostilne. Poleg navadnega dnevnega reda je na vspešnem zelo zanimivem poučnem govoru inženirja Zidanška o temelju kmetijskega blagostanja. Udje od vseh strani, pridite polnoštevilno na občni zbor in ob enem uplačajte udnino za 1913.

St. Jurij ob Taboru. Na šentjanžovo je imelo bralno društvo letni občni zbor. Izobrazbo je pospeševalo s časniki (10), knjigami raznovrstne vsebine (636), poučnimi shodi mladinskih zvez (10). Skioptično predavanje je imel dr. Jehart: „Pod vročim solncem in med večnim ledom“, dr. Schwab pa o alkoholu. Na Slomškovi slavnosti je govoril dr. Lukman in se je predstavljala zgodovinska igra „Junaške Blejke.“ Odbor je izvoljen ves dosedanj. Društvo bo moralo poskrbeti za razširjenje svojih prostorov, ki so ob večjih javnih prireditvah pretesni.

Sv. Frančišek na Stražah. Tukajšnje katoliško bralno in izobraževalno društvo priredi v nedeljo, 12. t. m., popoldne, pri Martinovcu veselico z igrami: „Sv. Neža“ v dveh dejanjih in „Ne kliči vraga“, burka v enem dejanju. Na vspešnem bo še več drugih lepih in kratkočasnih zanimivosti. Pridite. — Društveni odbor.

Gornja Radgona. Občni zbor Kmetijskega bralnega društva v Gornji Radgoni se bo vršil v nedeljo, dne 12. januarja, predpoldne ob 8. uri, v bralni sobi po običajnem vspešnem. Pridite.

Braslovce. Naše okrožje deklet je poslalo 90 K „Slovenski Straži“ kot preostanek Slomškove slavnosti v Braslovčah. — „Slovenski Straži“ je poslala mladenka Šketa Trezika iz Braslovč 1300 lepo urejenih obrabljenih znamk kot novoletno darilce.

Juroveci. Bralno društvo v Jurovcih priredi v nedeljo, dne 12. t. m., ob 4. uri popoldne, pri gospodu Rižnarju svoj občni zbor in potem veselico.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Tukajšnje gasilno društvo naznanja, da priredi svojo običajno veselico v nedeljo, dne 12. t. m., pri Sv. Duhu v gostilni gosp. L. Šijanica. Na vspešnem bo več šaljivih predmetov.

Velika Nedelja. Kmetijska podružnica priredi v nedeljo, dne 12. t. m., po rani sv. maši gospodarski shod v šoli pri Sv. Tomažu. — Dne 19. t. m., popoldne po večernicah pa priredi podružnica ravnatoko zborovanje v gostilni gospoda Škorca pri Veliki Nedelji, kjer bo imela ob enem tudi svoj letni občni zbor. Pridite torej.

Mala Nedelja. V nedeljo, dne 19. t. m., po rani službi božji, se vrši v šoli redni letni občni zbor tukajšnje kmetijske podružnice. Dnevni red: 1. Poročilo o delovanju podružnice v preteklem letu. 2. Predavanje zastopnika c. kr. kmetijske družbe, gospoda Holza. 3. Vpisovanje članov za tekoče leto. 4. Slučajnosti. S tem dnevem se mora glasom sklepa odborove seje z dne 15. decembra 1912, vpisovanje udov za letošnje leto zaključiti.

Šoštanj. V nedeljo, dne 12. t. m., bo letni občni zbor bralnega društva v Šoštanju. Vrši se v cerkveni hiši po večernicah. Vspored kakor že po navadi.

Brežice. Izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 12. t. m., popoldne po večernicah, zgodovinsko igro „Junaške Blejke.“ Za mladino in odrasle bo ta lepa igra, koje dejanje se je vršilo ravno pred 100 leti, prav zanimiva. Torej pridite v obilnem številu. — Odbor.

Kranjsko.

Iz politične službe. Okrajni komisar v Krškem Makso baron Winkler je postal c. kr. politični komisar tržaškega policijskega ravateljstva.

Iz davčne službe. Za višje davčne upravitelje v okrožju finančne direkcije v Ljubljani so bili imenovani davčni upravitelji Ignacij Kline, Fran Auermann in Anton Križman.

Narodno gospodarstvo.

150 vagonov rjavih hroščev so letos nabrali na Nižje-Avstrijskem. Boja proti hroščem se je udeležilo 622 občin, ki so nalovljene hrošče deloma tehtale, deloma merile. Vsega skupaj so nalovile 1.213.731 kilogramov in pa 800.274 litrov hroščev, to je za kakih 150 železniških vagonov. Za ta boj so udeležene občine izdale 139.195 K 16 vin. Z ozirom na ta vspeh je nižjeavstrijski deželni odbor sklenil, da nakaže občinam 50.000 K podpore ter jim tako pokrije del njihovih stroškov. Če pomislimo, koliko zaroda je z nalovljenimi hrošči uničenega, ki bi sicer kmetijstvu napravil nepregledno škodo, potem lahko presodimo, kako plodonosno je porabljen denar za uničevanje hroščev. Da se bo to delo v prihodnje nadaljevalo še vspešneje, je tudi nižjeavstrijski deželni zbor sklenil zakon, ki zapoveduje splošno pokončevanje rjavih hroščev. Pri lanskem nabiranju hroščev so vzajemno delovala županstva in šolska vodstva.

Statistika šampanjca. Zadnji „Slovenski Trg. Vestnik“ poroča o velikem napredku šampanjske industrije. Tako na primer se je prodalo v letu 1900 28.055.045 steklenic šampanjca; v letu 1911 pa je to število poskočilo na 35.000.000 steklenic. Povprečno se je v zadnjih 12 letih prodalo samo na Francoskem letno 33.000.000 steklenic šampanjca. Ker povprečna cena šampanjca in sicer en gros celo na Francoskem znaša za steklenico 5 frankov, znaša skupni znesek letno prodanega šampanjca okrog 172.000.000 K. Finančni uradniki na naših mejah vedo povedati, kako ogromne svote romajo na Francosko za šampanjec. Slovenci imamo vinorodne kraje, pri racionalnem delu, s trudom in pametnim postopanjem bi lahko še tudi marsikateri Slovenec pri izdelovanju šampanjca zaslužil lepe novce. Prepričan sem, da bi Čehi mnogo raje kupovali od nas, nego od tujcev. Na Štajerskem imamo sicer nekaj tvornic šampanjca, a žal, so vse v nemških rokah.

Nove določbe glede klanja živine. Dne 29. dec. 1912 je naš državni zbor sprejel novo postavbo, ki bo zelo v korist našim živinorejcem. Gre se za klanje živine, ki jo je lastnik prisiljen zaklati zaradi kake nezgode. Doslej je veljal še zakon z dne 16. januarja 1877, državni zakon št. 60, da mora plačati užitnino lastnik živinčeta, ako ga je moral zaklati, oziroma pobiti v sili. Ako na primer žival zbolí, ponesreči, ako jo zadene strela itd., je lastnik prisiljen, da jo pobije ali zakolje. In če proda samo nekaj mesa, mora plačati državno užitnino in deželno doklado. Tarifa od vola, bika, krave in nad leto starega teleta znaša v krajih z 20.000 prebivalci 10 K 8 vin., v krajih do 10.000 prebivalcev 7 K 6 vin., v ostalih manjših krajih 5 K 4 vin. Ako se žival preobije in jo mora lastnik zaklati ali pobiti, je to za reveža že itak velika nesreča; plačati pa mora še užitnino, ako odproda le nekaj mesa od pobite živine. Poslanci so že nekaj let pozivljali vlado, naj predloži načrt zakona, po katerem v takih slučajih ne bode treba plačevati užitnine in doklade. Vlada je tej zahtevi ustregla in z novim letom 1913 stopi v veljavo nova določba. V vsakem slučaju pa mora lastnik naznaniti županstvu najkasneje v 12 urah, ako je v sili takoj moral pobiti žival. Vlada je tudi izjavila, da sme žival zaklati ali pobiti tudi mesar, toda meso sme prodajati lastnik živali.

Razdelitev posestev v Avstriji. Leta 1903 izpejlana števila razdelitev kmečkih posestev v Avstriji nam daje neko zelo zanimivo sliko. V celoti se je našlo 2.856.349 posestev, od katerih je zaposleno čez 9.000.000 oseb. Kar se tiče obsega, se vrstijo ta posestva v sledečem redu: do 1 hektarja 780.776, od 1 do 2 hektarjev 550.046, od 2 do 5 hektarjev 807.290, od 5 do 10 hektarjev 390.241, od 10 do 20 hektarjev 245.930, od 20 do 50 hektarjev 130.582, od 50 do 100 hektarjev 18.437 posestev. Glede števila stoji na prvem mestu Galicija, ki ima 1.008.349 posestev. Od teh je najmočnejše zastopana vrsta od 2 do 5 hektarjev, ki šteje 376.574. A tudi zemljišča od 5 do 10 hektarjev igrajo precejšnjo vlogo, ker jih je 150.471. Skupno pa tvorijo ti dve vrsti posestev v Galiciji največje število, ker jih je nad 52% in prepladata tako manjše in večje panoge kmetijstva. Nasprotno je jako majhno število posestev, ki bi obsegale več kakor 100 hektarjev. Teh izkazuje statistika komaj 2603; za Galicijo sledijo v naslednjem redu druge dežele: (število je označeno v oklepajih): Češka (508.389), Moravska ima 290.678, Nižje-Avstrijska (155.725), Štajerska (150.426), Tirolska (127.509), Bukovina (109.170), Dalmacija ima 83.455, Zgornje-Avstrijska (81.308), Primorska ima 79.759, Kranjska (75.477), Šlezija (58.759), Koroška (33.294), Predarelska (18.034) in Solnograška (15.825). Tudi v teh deželah prevladuje povsod nižje in srednje kmetijstvo. Za posestva, obsegajoča nad 100 ha pridejo v poštev edino le dežele: Češka, Tirolska, Štajerska in Moravska. Splošno, torej tudi skupaj z Galicijo, odpade na posestva pod 5 hektarov 72.1% zemljišč, od 5 do 100 hektarjev 27.35% in nad 100 ha samo 0.65% zemljišč. Slovenske dežele so ponajveč dežele malega in srednjega kmeta.

Ali ste že obnovili naročnino?

Somišljeniki — zahtevajte v gostilnah in trgovinah list „Straža“.

Davek na vžigalice se bo uvedel v Avstriji. Vlada bo v kratkem predložila državni zbornici predlog o uvedbi davka na vžigalice. Vladni računarji so preračunili, da bo vrgel ta davek na leto 15—18 milijonov kron. Ker so tovarnarji vžigalic v Avstriji združeni v dve veliki družbi in se vrši prodaja po eni osrednji pisarni, bo vlada lahko preračunala davek, posebno, ker bo finančnim uradnikom odslej v davčnih zadevah dovoljen vpogled v trgovske knjige.

Zadružni tečaj v Mariboru se prične v ponedeljek, dne 13. t. m., ob 10. uri popoldne v pisarni Zadružne zveze, Koroška cesta 5. V četrtek, dne 16. t. m., se bo v tečaju razpravljalo o sestavljanju računskih zaključkov in se pričakuje ta dan več tajnikov posojilnic, ki si žele svoje znanje razširiti.

Vzorne tečaje bo priredil tudi, kakor že dosedaj, a. kr. obrtno-pospeševalni urad na Dunaju v več rokih za mizarje, krojače, čevljarje, kolarje, ključavničarje, elektro- in vodovodne inštalaterje, krznarje in več drugih. Za pojasnila o udeležitvi tečajev zavoda za pospeševanje obrti, kakor tudi vzornih obratov na Dunaju, naj se obrača na naslov „Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem“ v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22, ki podaja iste brezplačno.

Razgled po svetu.

Mraz v Kaliforniji. Po vsi Kaliforniji je sedaj zavladal silen mraz, ki je uničil ves citronski pridelek. Škode je nad 20.000.000 dolarjev, to je 100.000.000 kron.

Italijanski kralj kot občinski volilec. Na podlagi novega rimskega zakona o občinskih volitvah je umeščen tudi kralj kot volilec II. volilnega razreda mesta Rim. Kralj je v imeniku vpisan kot „volilec Viktor Emanuel.“ Pravijo, da je kralj zelo zadovoljen, ker so ravnali z njim kot volilecem ravno tako kot z vsakim drugim meščanom.

Na novo odkrita dežela. Dr. Filchner se je vrnil iz svoje ekspedicije na južni tečaj. Odkril je novo zemljo, ki jo je imenoval „dežela kralja Luitpolda“ in pa velikansko ledeno steno, ki jej je dal ime: „Cesar Viljem II.“ Drugo poročilo pravi: Glasom v Hamburg prispelega brzjava, ki ga je poslal voditelj nemške ekspedicije na južni tečaj, dr. Filchner, je bila ekspedicija uspešna, vendar pa smatra voditelj dr. Filchner za neobhodno potrebno, da se ista še nadaljuje.

† **Slikar** Ciaglinski. Znani poljski slikar prof. Jan Ciaglinski je umrl.

Defraudacije pri ruskem carinskem uradu. Pri ruskem pomorskem carinskem uradu so odkrili poverjenja v znesku več stotisoč rubljev.

Zrakoplovci in ruska meja. Ruska vlada je sedaj strogo prepovedala, da bi zrakoplovci preleteli rusko mejo. Zrakoplovce se bo opozorilo z rudečimi signali. Če se nato ne bodo takoj spustili na zemljo, bodo streljali nanje.

Eksplodizija na vojni ladiji „Massena.“ Na vojni ladiji „Massena“ se je dogodila v glavnem strojnem oddelku eksplozija v trenutku, ko je ladija odplula iz pristanišča v Toulon. Dozdaj so dognali, da je osem pomorščakov mrtvih in med temi trije inženirji in pa štirje kurjači.

Grozen zločin. Iz Bregence poročajo: Tukaj je neki pohotnež umoril na grozen način neko osemletno deklico. Truplo otrokovo so našli s prerezanim trebuhom in zlomljenimi nogami v nekem predoru bregenzerwaldske železnice. O storilcu nimajo še nobenega sledu.

Hitro zdravljenje. Angleški listi poročajo, da je dr. Carrel, predstojnik Rockefellerjevega zavoda za medicinske preiskave, iznašel način, po katerem se vsaka vreznina ozdravi v par urah, zlomljen del telesa pa v štirih dneh.

Slepe telefonistinke. Telefonska družba v Baltimore je za poizkušnjo nastavila neko slepo dekle za telefonistinko. Slepa telefonistinka je tako točno in vestno vršila svojo službo, da je družba sklenila nastavit še več slepih deklet, ki si jih izbira med gojenkami državnega zavoda za slepce. Sedaj deluje v Baltimore že 12 slepih telefonistinj.

Dr. Swift, največji ameriški zvezdoslovec, je umrl, star 93 let.

Vojaki — morilci. V torek, dne 7. t. m., zjutraj so našli na polju blizu Zagreba truplo mladega umrjenega dekleta. Dekle je bilo zabodeno v prsi z artilerijsko sabljo. Osumljeni umora so bili trije vojaki, ki so bili poprejšnji večer v dekletovi družbi. V stanovanju starišev artilerista Ivana Štefanca je našla policija krvavo sabljo. Štefanca in še dva druga vojaka so aretirali; vsi za priznali, da so dekle najpoprej zlorabili in jo nato umorili.

Dovtip Napoleona III. Norčevali so se nekoč iz njega, da ni dovtipen, da ne teče po njegovih žilah niti kapljica krvi velikega Napoleona, da nima niti sence njegovega duha v glavi. „Zato imam pa celo njegovo obitelj na glavi“, se odreže cesar.

Ismej odstopil. Generalni ravnatelj White Star Line, Ismej, ki se mu je pripisovala glavna krivda na potopljenju „Titanica“, je odložil vsa upravnosvetovalska mesta pri družbi in se umaknil v privatno življenje.

43 let po ječah in zaporih. Pred sodiščem v Trierju se je te dni zagovarjal 75letni starček zaradi tatvine. Polovico svojega življenja, celih 43 let, je že

prebil ta mož po ječah in kaznilnicah. Ko je bil 18 let star, je bil prvič obsojen; kazen naj bi ga bila pobiljšala, a bila je le prvi korak na potu zločinstva. Ker ko je obsedel leta 1855 prvo kazen, je romal iz ječe v zapor in to se je ponavljalo do lanskega leta, ko je bil kot 75leten starček izpuščen iz kaznilnice. Za zadnjo tatvino je predlagal državni pravdnik štiri leta. Nato je dejal starček: „Tega že ne bom preživel.“ Sodišče ga je obsodilo na poldrugoletni zapor. Starček ne bo najbrže te kazni prestal in če jo prestande, bo pa skoro gotovo zopet kmalu — pred sodniki.

Železniška nesreča. Pri postaji Romprza na Ruskem Poljskem se je raztrgal na dvoje poštni vlak. Pri tem se je razbilo 22 vozov, a več uslužbencev je bilo ranjenih.

Tvornica je pogorela. V Przemyslu je pogorela velika tvornica za ogledala in svetilke. Škode je skoro 1.000.000 K.

Oropana zaloga tobaka. Neznani lopovi so v Pragi vplamili v glavno zalogo tobaka. Pokradli so na tisoče cigar.

Božičnica za vojake. Podatki o razdeljevanju božičnice vojakom na meji velijo, da je bilo poklonjeno vojakom daril v znesku 400.000 K, enako svoto pa jim bodo porazdelili še okrog dne 15. januarja. Med avstrijske pomorščake je bilo razdeljenih daril za 88.000 K.

Ženske kot porotniki. V Kansasu v Severni Ameriki so dobile ženske pred kratkim pravico, da tudi smejo biti porotniki. Pred nekaj dnevi je bila prva porotna obravnavna, pri kateri so izrekle ženske obsodbo. In sicer je bil to slučaj, pri katerem se moški porotniki niso mogli zediniti. Ženske porotnice so začele posvetovanje z molitvijo. Šlo je za kos sveta. In ena porotnica je po obravnavi izpovedala: „Bilo je tako, kakor bi vseh dvanajst naenkrat govorile. Ali bile smo vendar pri posvetovanju silno resne. 3 dni, kolikor časa je trajala obravnavna, nismo govorile o slučaju niti besedice. Samo po sebi je umevno, da si smo imele med posvetovanjem prav mnogo povedati. Sodnikove pouke smo pazno poslušale in nekatere od nas so obširne pismene instrukcije, ki nam jih je izročil sodnik, še v posvetovalnici večkrat prečitale.“ V ameriških posvetovalnicah za porotnike imajo zelo velike pljuvalnike, a porotnice so izjavile, da ne prestopijo prej praga posvetovalnice, preden ne odstranijo pljuvalnikov.

Leto 1913. Koledarske posebnosti. Letošnje leto je navadno leto in šteje 365 dni; v julijanski periodi je 6626. leto. Vladajoči planet je Venus. Pomlad se prične dne 21. marca ob 6. uri 18 minut zjutraj, poletje dne 22. junija ob 2. uri 10 minut zjutraj, jesen aha 23. septembra, ob 4. uri 53 minut popoldne in zima dne 22. decembra ob 11. uri 35 minut dopoldne. Predpust bo zelo kratek in traja od dne 7. januarja do dne 5. februarja — samo štiri tedne. Konec posta pade na dne 22. marca, tako da bo velikonoč že 23. in 24. marca; zato bodo tudi binkošti zgodnejše, t. j. dne 11. maja, sv. Rešnje telo pa dne 22. maja. Prepovedani čas za javne poroke traja od dne 5. febr. do dne 30. marca. Kvaterni postni dnevi padejo na 12.—12. februarja, 14.—17. maja, 17.—20. septembra in 17. in 20. decembra. Po dva zaporedna praznika bosta 5. in 6. januarja, 23. do 25. marca, 11. in 12. maja, 7. in 8. septembra, 1. in 2. novembra in 25. in 26. decembra. Nedelje in praznikov bo vsega skupaj 66; pobinkoštnih nedelj bo 28. Leta 1913 bodo trije solnčni in dva lunina mrka.

Jugoslovansko vprašanje je postalo v zadnjem času tudi za avstrijske Nemce skrajno važno, ker že ni več nemškega lista, ki bi se ne spustil v debato o tej zadevi. Razni politiki in še bolj nepolitiki oddajajo svoja mnenja po nemških dnevnikih, a pri tem pa prav malo vprašajo, kaj poreče k vsemu temu tista stranka v tej aferi, ki je najbolj prizadeta, to so Jugoslovani. „Tagespost“ od nedelje, dne 29. dec. 1912 prinaša zopet članek o jugoslovanskem vprašanju, katero primerja uvodom s češko-nemško spravo. Letam gori na Češkem, pravi člankar, se je vršil 30 let sem veden boj in vedna pogajanja, ki pa niso prinesla nikakega uspeha. V tem češko-nemškem vrvenju, pravi, so Nemci čisto pozabili na to, kaj se godi na jugu monarhije, kjer se je pojavil nov sovražnik nemškega, že tako povsod „ogroženega“ plemena. Zato češko vprašanje nima več tiste važnosti, kakor jo je imelo nekdanj, sedaj je treba obrniti pozornost na jug, tu je treba zbrati svoje moči. Jugoslovani so, kakor pravi „Tagespost“, sedaj v monarhiji celih 6.353.000, in to število pomeni za nemški značaj monarhije grozovito nevarnost. Zato morajo vse nemške čete iz severa in na jugu je treba stopiti tesno v vrsto, ker drugače bo eden teh dni izginil zadnji Nemec! s površja. Kaj naj sedaj nastane? Ali naj se govori za centralizem, ali za federalizem? Kako stališče bodo zavzeli alpski Nemci, ki so Jugoslovanom najbližji? Vse to so vprašanja, ki ne dajo nemškim časnikačem več spati. Da bi Slovane kar enostavno tajili, kot so delali to do sedaj, to Nemcem več ne diši in ugrizniti bodo morali le v kislno jabolko narodnega priznanja. Veseli nas dejstvo, da Nemci uvidijo, da je bila njih dosedanja politika popolnoma izgrešena. Že to priznanje samo je nekaj vredno, če bi nič drugega ne sledilo. Na drugi strani pa si moramo biti v svetosti novih hudih bojev, ker alpski Nemci se bodo zdaj še huje organizirali proti nam. Sedaj nam ostaja le ena pot: tudi mi Jugoslovani moramo stati kakor en mož proti nemškemu napadu, kajti sedaj ne gre več

za poedine Slovence ali Hrvate, ampak boj je napovedan Jugoslovanom. Slovensko-hrvaška stranka pravi, ki obsega skoro vse Jugoslovane naše monarhije, bo sedaj pač morala stopiti tudi v akcijo. Le z združenimi močmi bomo kos skupnemu sovražniku od severa, ki bi rad spravil pod se vse, kar nosi na sebi znak slovanskega rojstva.

Brezplačni kuharski tečaji za žene in dekleta. Na vsega priznanja vreden način se sedaj skoraj v vseh večjih in srednjih mestih prirejajo kuharski tečaji za žene, v katerih se poučuje, kako se po ceni in pri tem vendar dobro inokusno kuha. Znamenito pri tem je, da se skoro v vseh kuharskih šolah poučuje, kako se pripravlja Kathreinerjeva Kneippova sladna kava. Ustrezajoč predpisu za kuhanje, ki je natisnjen na vsakem znanih izvirnih zavojev / Kathreinerjevih, poučujejo razsodne in vešče učiteljice kuhanja učence o pravilnem kuhanju tega najboljšega / kavinega dodatka in nadomestka. Kako razveseljivo je opazovati, kakšno blagostanje se razširja po mestih, kjer so vpeljani kuharski tečaji. Cele rodbine se osrečujejo s pravilnim poučevanjem o jedi in pijači.

I v e r i.

Največ govore ljudje, ki nimajo kaj povedati. Dober svet je drag, pa vendar izkušnja kaže, da se nobena stvar ne da tolikokrat zastoj, kakor dober svet.

Starinoslovec se bavi z rečmi, ki nimajo ne nog in ne glave.

Potrpežljivost se utrga vselej na napačnem — koncu.

Sola življenja ne pozna počitnic.

Marsikatera knjiga nima nobene tiskovne napake, pa je vendar napak, da se je tiskala.

Ce zdravnik naredi napako, ga vsaj to tolaži, da bo za to plačan.

T u d j r e s.

Poštari: „To pismo je pretežko za znamko po deset vinarjev — morate še eno znamko prilepiti na pismo.“

Kmetič: „Ja, potem je pa pismo še težje . . .“

I z d a l a s e j e.

Gospa: „Zakaj te ni tako dolgo, ko sem vendar zvonila?“

Služkinja: „Oprostite mi, milostna gospa, prvega in drugega zvonjenja nisem slišala, še le tretje sem čula.“

I n s e r a t.

„Mlad človek, sposoben za vse, išče službe, — najraje kot blagajnik.“

Z m e n j a l j i h j e.

Častnik (slugi, ki je pri pameti bolj počasen): „Tu imaš dve kroni. Za eno mi kupi klobas, za to drugo pa piva.“

Sluga odide, držeč v vsaki roki eno krono. A kmalu se vrne brez naročenega.

Častnik: „Kje imaš klobase in pivo?“

Sluga: „Javljam pokorno, srečal sem gospoda stotnika, moral sem salutirati, zmešal sem krone, a zdaj ne vem, za katero naj kupim klobase in za katero pivo.“

D v o u m n o.

„Kaj vam je, gospodična?“

„O, nič, gospod doktor!“

„Zakaj ste me pa klicali?“

„Veste, prej, ko vas še ni bilo tukaj, mi je manjkalo.“

P r i s k u š n j i.

Šolski inšpektor je dal nekemu učencu to nalogo:

„Tvoja mati vzamejo kakošim vsak dan po deset jajc; koliko jih dobijo v šestih tednih?“

In učenec odgovori:

„Nimam več matere, ker so mi umrli.“

6. M a l o r a z l i k e.

A.: Kako ste mogli dati svojo hčerko Vrbančiču, ko je vendar o njem znano, da je dve leti preselel v ječi.

B.: Je-li res? Ta lažnik, meni pa je zatrjeval, da je sedel samo poldrugo leto.

Silen strah pred vojsko

na Balkanu se polega, vspešno s tem pa gre zopet kvišku cena turških in drugih srečk. Za poznalca razmer je jasno, da onim, ki si name ravajo kupiti to ali ono srečko, če tudi ne v spekulacijske namene, marveč zgolj v spoznavanju znanega reka, da brez srečke ni mogoče zadeti glavnega dobitka, ravno v tem trenutku cvete pšenica. Tako ugodno kot zamorejo kupiti srečke sedaj, najbrže ne bodo kupili kmalu ali pa nikoli. Bližata se žrebanji srbskih in turških srečk, ob enem pa prihaja v deželo nebroj kričočih ponudb različnih tujih, večinoma židovskih tvrdk. „Slovenska Straža“ prosi tem potom slovensko ljudstvo vseh stanov, da se na vse te ponudbe, ki jim v marsikaterem slučaju zamorejo biti v pogubo, ne ozira, marveč se poslužuje le njenega posredovanja, po katerem bodo prišli v zvezo s prvimi in najmogočnejšim slovenskim zavodom te vrste v Avstriji, pri katerem se ni bati zgube in brezobzirnosti. — Kojega miče poskus z zaupanja vrednimi srečkami, naj čita današnji tozadevni oglas „Slovenske Straže.“

Inserirajte v „Straži“!

A. Vihar & N. Novak

Koroška cesta 53 **Maribor** Ruegasse 2 in 4

se priporočata v izdelovanje vseh v to stroko spadajočih mizarjskih del, kakor: za stavbe hiš, pohištvo za stanovanja, šole, cerkve, prodajalne in pisarne; izdelujeta portale in prevzameta vsakovrstna popravila. — Strogo solidna, najcenejša in hitra postrežba.

Naznanilo.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Št. Lovrencu nad Mariborom daje od 1. januarja 1913 za hranilne vloge

4 1/2 %

za posojila pa zahteva 5%. Je torej v izdatno pomoč vsem stanovom.

S. ntlovrčani! Vlagajte svoje prihrake v svojo domačo, močno hranilnico. Naj se kmalo dopolni drugi milijon prometa! Uraduje vsako nedeljo od 1/9 do 1/2 12 ure predpoldne pri Pernatu.

Gostilničarji pozor!

Velik postranski zaslužek Vam donša patentovano sobno kegljišče s pištolo. Zahtevajte cenik. Istotako Vam priporočamo najboljše sobne acetilnove aparate, takozvano »briketidluč« po znatno nižani ceni in plačljivo v najmanjših obrokih. Zastopniki se iščejo.

Zinauer & Co. Sv. Jakob v Slov. gor.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Ptuj

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Uradni dnevi

so: vsako sredo in vsak petek od 8.—12. ure in vsako nedeljo od 8.—10. ure dopoldne. Vplačnje in izplačnje se redno samo ob uradnih dnevih. Poiasnila se dajejo vsak dan od 8.—12. ure dopoldne.

Uradni prostori

nahajajo se v Minoritskem samostanu v Ptuj.

Hranilne vloge

obrestanje se po 4 1/2 % od 1. oziroma 16. v mescu po vložitvi in do 15. oziroma zadnjega pred dvigom. Nevzdignjene obresti se koncem junija in decembra vsakega leta pripišejo glavnici ter kakor ta-le obrestujejo. Sprejemajo se hranilne knjižice drugih zavodov kot vloge ne da bi se pri tem obrestovanje kaj prekinilo in ne da bi stranka imela pri tem kakih potov ali slab. Na razpolago so strankam brezplačno poštne hranilne poležnice št. 118060 in domači nabiralniki.

Posojila

se dajejo na vknjižbo po 5—5 1/2 %, na vknjižbo in poročstvo po 5 1/2 %, na osebno poročstvo po 6 %, na zastavo vrednostnih listin in tekoči račun pod ugodnimi pogoji. Prevzamejo se dolgovi pri drugih zavodih in zasebnikih; prošnje za vknjižbo se delajo brezplačno.

TISKARNA SV. CIRILA

Koroška cesta 5 **MARIBOR**

lastna hiša

ima najboljše stroje, črkostavne stroje z lastnim električnim obratom, najnovejše črke in moderne obrobke ter se priporoča, da napravi vse v nje stroko spadajoče reči kakor:

časnike, knjige, brošure, računske sklepe, zadružna in društvena pravila, nadalje za posojilniške, občinske, šolske, župnijske in druge urade uradne zavitke z natisom in glave pri pismih, kakor tudi za obrtnike in trgovce, krčmarje, društva in zasebnike: pisma, ovitke, okrožnice, račune, opomine, menjice, cenike, jedilnike, vabila, plesne rede, vsprejemnice, zaročna naznanila in pisma, vizitnice in napisnice, plakate in naznanilne cedulje itd.

Diplome za častne občane in ude društev v primerni velikosti in olepšavi. Parte in žalostinke v najlepši opravi.

Vsa naročila se najhitreje in ceno izvršujejo.

Prodajalnica tiskarne sv. Cirila

priporoča svojo bogato zalogo vseh tiskovin potrebnih za župne, šolske in občinske urade, za posojilnice, odvetnike, notarje, društva in zasebnike. Priporoča tudi pisalne potrebščine, kakor, črnilo, peresa, svinčniki, radirke, ravnila, tintnike itd. Raznovrstni papir, kancelijski, pisemski v zavitkih, kasetah, papir za sekirice (notni papir). — Trgovske knjige v raznih velikostih. Spominske knjige (Poesie). Knjige za slike (Photographie-Album) itd. — Istotako se priporočajo raznovrstni molitveniki kakor:

Venec pobožnih molitev in sv. pesmi, Sveto opravilo, Malo sv. opravilo, Hodi za Kristusom, Hoja za Marijo, Marija žalostna mati, Družbine ali Dekliške bukvice, Ključek nebeški, Prijatelj otroški, Večna molitev na čast presv. R. Telesu, Šmarnice jeruzalemskega romarja, Ordo providendi. Premišljevanje o življenju našega Gospoda Jezusa Kristusa. Duhovni vrtec ali molitvenik za katol. mladež, Marija, mati dobrega sveta, Vrtec sv. devištva itd. — V zalogi ima tudi raznovrstne druge knjige n. pr.: Katekizem o zakonu, Katoliška liturgika, Pobožni ministrant, Občna metafizika, Razlaga velikega katekizma, A. M. Slomška zbrani spisi, Obrednik za organiste, mali ročni Officium defunctorum, Sv. birma, Marijino življenje in druge. — Dobe se tudi križi, stenski, nikljasti leseni razne velikosti in cene. — Svetinjice iz aluminija, Srca Jez. in Mar., Naše ljube Gospé, Čistega Spočetja. Posebno se priporočajo svetinjice, ki se lahko nosijo namesto raznih škapulirjev, kakor tudi za Marijine družbe. Rožni venci, leseni in koščeni, kokus, biserni in srebrni po raznih cenah; tudi križci za rožne vence.

LJUDSKA HRANILNICA IN POSOJILNICA V CELJU

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastni hiši (HOTEL „PRI BELEM VOLU“) v CELJU, Graška cesta šte. 9, I. nadstropje

obrestuje hranilne vloge po

5 %

od dne vloge do dne vzdiga

počenši s 1. januarjem 1913.

Rentni davek plačuje zadruga sama.

Slaščičarskega učenca

sprejme takoj v uk Em. Ilich, slaščičar v Mariboru, Gosposka ulica 38. 10

Priporočam velečastiti duhovščini Voščene sveče najboljše kakovosti

katere lepo in štedljivo gorijo in ne kapljajo; isto tako priporočam **mili-sveče** v vsaki obliki po najnižjih cenah. Pošiljatev franko.

S prošnjo do velečastite duhovščine za cenjena naročila, katere izvršim točno in v splošno zadovoljnost bileži in se priporoča

Franjo Gert, medicinar in svečar
Maribor, Gosposka ulica.

Glavni dobitki
100.000, 75.000 in 20.000
frankov vsako leto!

Ne prezrite, da se dne 1. februarja 1913 vrši žrebanje **turških srečk** z glavnimi dobitki po trikrat 400 tisoč in trikrat 200.000 frankov vsako leto! Turške srečke so prej kot slej najboljše in povsem varne srečke. Mesečni obrok K 4.75. Velika skupina s turško, srbsko in še dvema drugima srečkama na mesečne obroke po K 6.25.

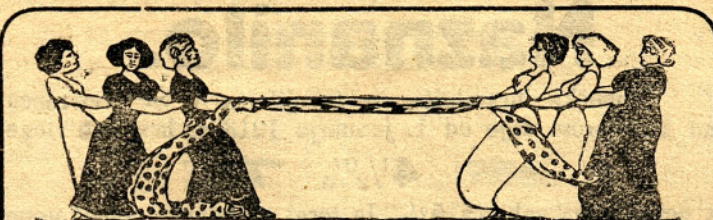
Vse ponudene srečke morajo biti izžrebane!

Naročnina za vsak mesec izhajajoče slovensko poročilo o žrebanjih vseh važnejših srečk stane leto 2 K. — Pojasnila daje in naročila sprejema za „Slovensko Stražo“ g. Valentin Urbančič, Ljubljana.

Zastoni 1100 kron

dobe gostilničarji nov in dober **GRAMOFON**; araven še tudi 15 dvojnih igralnih plošč in 1000 komadov iglic. Natančneje pojasnila daje **Jos. Küttner, Maribor** Koroška cesta 17. 2

na leto prinaša biša z 8 stanovanjem, 6 svinjskimi hlevi, pol ure od mesta Maribora. Proda se pod ugodnim pogoji. Več se izve pri lastniku A. Salamun, Magdalenengasse št. 15 v Mariboru.

Najboljše in najmodernejšo sukno za moške in volneno za ženske obleke razpošilja najceneje
Jugoslovanska razpošiljalna **R. Stermecki** v Celju št. 301.
Vzorci in cenik čez tisoč stvari z slikami poštne prosto.

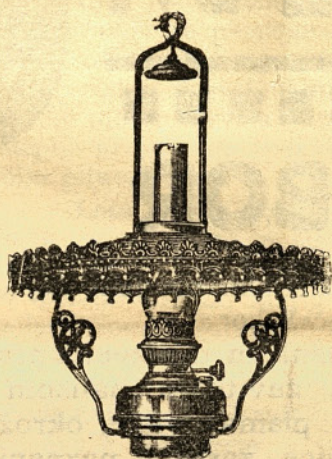
Franc Pleteršek Maribor Zaloga Koroška cesta 10. pohištva

Bogata zaloga poliranega, medlo poliranega pohištva iz trdega in mehkega lesa za spalnice, obednice, za kuhinjsko pohištvo, zaloga divanov, podstavk, žimnic, stolov in ogledal, otročjih postelj, zeleza po zelo nizkih cenah. 83

Liniment mazilo,

najboljše sredstvo, če si hočeš odstraniti potenje nog. Cena 3 krone (tudi v znamkah). — Pošilja franko.

Mesna lekarna pri c. kr. „Orlu“ v Mariboru
Glavni trg tik rotovža. 181

Edina štajerska narodna steklarska
Na debelo! trgovina Na drobno!

Franc Strupi, Celje

Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe.

Prevzete vse steklarske del pri cerkvah in priv. stavbah.
Najsolidnejša in točna postrežba.

Voščene sveče!

Za Svečnico priporočam velečastiti duhovščini svojo bogato zalogo vseh vrst

voščenih sveč in voščenk,

kilogram po **4 krone**. Vzamem v plačilo tudi vosek, ki se je odcetil in odpadel od sveč in sicer kilogram po **2 kroni**. Razpošiljam zabojčke s tukaj plačano poštino za vsako pošto in železniško postajo.

Da točno postrežem velečastiti duhovščini, imam v zalogi vse vrste **mili-sveč** in **namiznih sveč**. Se priporoča

Franjo Duchek, poprei Jožef Dufek
svečar v Mariboru.

Trgovina s specerijskim blagom

Trgovina z moko in dežel. pridelki

Solidna postrežba!

Ivan Ravnikar, Celje

Graška cesta št. 21.

Po prepričanju mora vsak pripoznati, da imam **zanesljiva kaljiya semena** n. pr. **jamčeno domačo** in nemško deteljo, peso rumeno in rudečo, kavo, sploh vsa poljska semena, kakor tudi rtna in cvetlična od trdke **Mauthner**.

Na drobno in na debelo!

Glavna zaloga vrvarskega blaga

Glavna zaloga suhih in olnat. barv

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru

registrovana zadruha z neomejeno zavezo.

Stolna ulica števil. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4 $\frac{1}{2}$ %, proti tri mesečni odpovedi po 4 $\frac{3}{4}$ %. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsacega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne hranilne položnice na razpolago (šek konto 97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na knjižbo proti pupilarni varnosti po 5%, na knjižbo sploh po 5 $\frac{1}{4}$ %, na knjižbo in poročstvo po 5 $\frac{3}{4}$ % in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitve gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 K. Prošnje za knjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. ure dopold. in vsako soboto od 8. do 12. ure dopoldne, izjemni-prazniki. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8. do 12. uri dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.